

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET KONINKLIJK HUWELIJK

15 december 1960 was voor gans ons volk een dag van zielverheffende vreugde. Wanneer ieder zich rekenschap gaf van de ontzaglijke betekenis van deze datum in de geschiedenis van ons land, was het toch vooral het geluk van twee jonge mensen in de sprookjesachtige sfeer ener schone liefde die het gevoel van onze landgenoten meesleepte en hen deelachtig maakte aan de hoge wijding van deze heerlijke dag.

Wij hebben ons het hart voelen zwellen van fierheid en dankbaarheid wanneer reeds van op haar huwelijksdag onze Koningin het Vlaamse volk toesprak in zijn eigen taal, in een voortreffelijk Nederlands.

Zeer oprecht heeft het Rechtskundig Weekblad het diep-menselijk geluk van onze Vorsten medebeleefd. Eerbiedig en ontroerd brengt het zijn hulde aan

KONING BOUDEWIJN en KONINGIN FABIOLA

De hervorming van de Parlementaire procedure in Groot-Brittannië

Evenals in België doet zich ook in Groot-Brittannië het probleem voor van de werking van de parlementaire instelling, inzonderheid van de «House of Commons». Op 31 oktober 1958 heeft deze Kamer een «Select Committee on Procedure» ingesteld, bestaande uit 16 leden van het Lagerhuis, met de opdracht het advies van vooraanstaande leden van de Kamer en van de Griffier in te winnen, teneinde voorstellen te doen nopens de hervorming van de procedure. Dit Comité heeft een belangrijk verslag neergelegd waarvan het Lagerhuis op 19 februari 1959 het drukken heeft bevolen (1).

Ofschoon de parlementaire procedure in Groot-Brittannië vrij grote verschillen vertoont met die welke in België wordt gevolgd en al zijn de in het eerstgenoemd land doorgezette hervormingen niet van diepgaande aard, toch kan niet genoeg het belang worden onderstreept van de ideeën welke naar aanleiding van de geplande hervormingen, over de parlementaire instelling zelf, naar voren werden gebracht.

Zoals in de meeste West-Europese democratieën wordt ook in Groot-Brittannië geklaagd over het absentieime in het Parlement, inzonderheid tussen 17 en 21 u., wanneer de voornaamste debatten plaatsgrijpen.

In het verslag van het Select Committee wordt met nadruk gewezen op het feit dat alle leden van het Comité weliswaar akkoord gingen om te verklaren dat de verplichtingen van de leden tegenover het Lagerhuis een absolute voorrang moesten hebben boven alle andere bezigheden, maar dat het niet gewenst voorkwam de parlementsleden te verplichten elke bezigheid buiten het Parlement prijs te geven. Het kwam het Comité zeer belangwekkend voor dat talrijke leden de ondervinding en de kennis die ze in de meest verscheidene sectoren van 's lands activiteiten zouden hebben opgedaan, ten dienste van de parlementaire instelling konden stellen. Niettemin meende het Comité dat tegen het absentieisme diende ingegaan te worden, al was het maar om het prestige van de instelling zelf. Hierover werd reeds in 1931 door niemand minder dan Sir Winston Churchill geklaagd, toen hij in de bijzondere commissie voor de parlementaire procedure opmerkte dat het Lagerhuis te dikwijls vergaderde en zich al te zeer met detailkwesties bezighield. Ook in 1944 werd dezelfde opmerking door hem gemaakt, toen hij terecht betoogde dat men het prestige van het Parlement niet meer kon verminderen dan door het een gans jaar zitting te doen houden met 1/5 van zijn leden.

Zeer scherp wordt in Groot-Brittannië de noodzaak aangevoeld de controle van het Parlement op de Regering doeltreffender te maken, inzonderheid wat het beheer van de overheidsmiddelen betreft. Ofschoon het politiek overwicht van het Parlement in Groot-Brittannië op een eeuwenlange traditie berust, heeft ook in dit land de regering gaandeweg haar invloed ten koste van het Parlement uitgebreid. Weliswaar is het nog steeds door de wil van de volksvertegenwoordiging dat een regering staat of valt. Van de regering gaat niettemin de stuwkracht voor de leiding van 's lands zaken uit. In het Parlement wordt haast altijd over de wetsontwerpen van de regering gehandeld en de groeiende overheidsbemoeiing mede met het ingewikkeld en technisch karakter van de te behandelen problemen hebben de regeringsactiviteit tot doorslaggevende faktor voor het beheer van 's lands zaken gemaakt.

Deze stijgende overheidsbemoeiing heeft ook in Groot-Brittannië het Parlement ertoe genoopt in de meeste wetten aan de Regering de bevoegdheid toe te kennen om, in het raam van de bij de wet vastgestelde principes, uitvoeringsvoorzieningen te treffen. De meeste Engelse juristen prijzen dit systeem dat toelaat kortere en betere wetten door het Parlement te doen goedkeuren, terwijl aan de Regering de mogelijkheid wordt verschaft de uitvoeringswetgeving beter aan de noden van de tijd aan te passen en tevens spoediger in te grijpen wanneer de noodzaak zich doet gevoelen.

In het belangrijk verslag dat door Sir Edward Fellowes, Griffier van het Lagerhuis, op last van deze Kamer met het oog op de hervorming van de parlementaire procedure werd opgemaakt, wordt onderstreept dat het Lagerhuis vroeg of laat zijn wetgevende taak steeds meer zal moeten beperken tot het bepalen van de algemene beginselen en de algemene criteria van de wetgeving, terwijl aan de regering de taak zal worden toevertrouwd de wetten door middel van gedetailleerde mededelingsbesluiten aan te vullen. Deze belangrijke mededeling schijnt algemene instemming te hebben gevonden in parlementaire en politieke kringen en lijkt wel in principe door het Lagerhuis te zijn aanvaard. Deze evolutie nu schijnt ons onontkoombaar te zijn wat de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht in de Westeuropese democratieën betreft. Toch zou dergelijke evolutie in geen geval afbreuk mogen doen aan de suprematie van het Parlement. Zonder dit overwicht immers zou, naar de verklaring van Herbert Morisson in zijn onlangs verschenen *Mémoires*, de democratie ophouden te bestaan. Uit de besprekingen in het Lagerhuis naar aanleiding van de hervorming van de parlementaire procedure blijkt wel, dat de leden van deze Kamer zeer veel belang hechten aan de bevestiging van deze suprematie.

Men kan zich geen juist denkbeeld vormen van de onderlinge verhouding onder de constitutionele instellingen in Groot-Brittannië indien men geen rekening houdt met het feit dat de theorie van Montesquieu over de machtscheiding in Engeland nooit zo dogmatisch als in Frankrijk is opgevat. Steeds werd het Cabinet in het eerstgenoemde land immers veeleer beschouwd als een emanatie van het Parlement, d.w.z. als een college van personaliteiten dat steunt op de parlementaire meerderheid en dat de politiek van die meerderheid uitvoert. In Engeland regeert dus het Cabinet en is een kloof tussen regering en meerderheid ondenkbaar. Daarom ook is in dat land de Eerste-Minister de leider van de meerderheidspartij en kan er evenmin sprake zijn van een konflikt tussen het hoofd van de regering en de leiding van de partij, die over de meerderheid in het Lagerhuis beschikt. Het gevolg van deze stand van zaken nu is, dat de regering volledig de werkzaamheden van het Parlement regelt en be-

heerst volgens de behoeften van de door het Cabinet geplande politiek.

Een tweede belangrijk gegeven is wel het feit dat het Lagerhuis gedurende het laatste kwarteeuw praktisch alle politiek macht tot zich heeft getrokken. Immers, sinds de Parliament Act van 1911, bezit het Hogerhuis geen enkele bevoegdheid meer wat betreft het goedkeuren van belastingen. Het Lagerhuis alleen mag zich over dergelijke ontwerpen van wet uitspreken. Evenmin kan het Hogerhuis enig ander ontwerp, dat geen financiële weerslag heeft, voor onbeperkte duur tegenhouden. Het volstaat inderdaad dat het ontwerp gedurende twee achtereenvolgende sessies door het Lagerhuis werd goedgekeurd en dat een periode van één jaar tussen de tweede lezing en de definitieve goedkeuring ervan verlopen is, opdat het zonder meer door de Speaker aan de Kroon ter ondertekening zou worden overgemaakt. In algemene regel worden politieke en financiële problemen altijd in het Lagerhuis behandeld, zodat de goedkeuring door het Hogerhuis nadien pro forma bekomen wordt. In feite bestaat dus in Groot-Brittannië voor de belangrijkste problemen het éénkamerstelsel.

Deze beperking van de wetgevende en politieke bevoegdheden van het Hogerhuis gaat uit van de overweging dat de taak van deze Kamer, die niet wordt samengesteld op grond van het principe van de aanduiding door de kiezer, niet mag bestaan in het tegenwerken van de beslissingen door de volksvertegenwoordiging genomen. Veeleer heeft het Hogerhuis tot taak de grote juridische en technische ervaring van zijn leden op velerlei gebied ten dienste van het Parlement te stellen.

Evenals bij ons kunnen in Groot-Brittannië wetsvoorstellen worden ingediend door de leden van beide Kamers. Krachtens één van de belangrijkste regels van het Engels constitutioneel recht echter is de Regering alleen bevoegd om uitgaven van openbare fondsen voor te stellen. Deze constitutionele regel is hierdoor ingegeven dat moet worden voorkomen dat de leden van het Parlement uitgaven voorstellen met het doel hun kiezers te behagen.

De procedure voor het behandelen van de wetsontwerpen (Public Bills) vertoont veel gelijkenis met de in België gevolgde. Het ontwerp wordt een eerste maal gelezen wanneer het wordt ingediend en wordt nadien, met goedkeuring van de Kamer, gedrukt. Na een beeraad van 1 tot 5-6 weken wordt het een tweede maal gelezen en grijpt een eerste debat plaats over de opportuniteit, de voor- en nadelen van het ontwerp. Het wordt dan voor nader onderzoek doorgegeven aan een vaste commissie van het Lagerhuis, tenzij deze Kamer beslist dat zij zelf, als commissie zitting houdend het ontwerp, verder zal onderzoeken. Het behoort inderdaad tot één van de merkwaardigste aspecten van de procedure van het Britse Parlement dat het volledige Lagerhuis zitting kan houden als Kamercommissie voor de behandeling van een ontwerp. In dergelijk geval wordt de Kamer voorgezeten door de Voorzitter van de commissie en niet door de Speaker.

Wanneer het onderzoek in de commissie geëindigd is, wordt het ontwerp met het verslag opnieuw overgemaakt aan de Kamer, waarna opnieuw een debat plaatsgrijpt en amendementen kunnen worden ingediend. Zo nodig kan het ontwerp opnieuw naar de commissie worden verwezen. Ten slotte gebeurt de derde lezing van het ontwerp dat dan door het Lagerhuis wordt goedgekeurd en aan het Hogerhuis wordt overgemaakt.

Van overwegend belang voor het vlot en evenwichtig verloop van de parlementaire procedure in Groot-Brittannië, is de bijzondere rol die de Speaker in het Lagerhuis vervult. Bij eenparigheid van stemmen door

het Lagerhuis, ingevolge een sedert lang gevestigde traditie, verkozen, oefent de Speaker zijn ambt doorgaans gedurende vele jaren uit. Door zijn verkiezing houdt hij op verbonden te zijn met een politieke partij om enkel te zijn het symbool van de Kamer, waarvan hij de werkzaamheden leidt met een onbetwist gezag dat in onze parlementaire traditie vooralsnog niet bestaat. Zijn positie tegenover de politieke partijen is dan ook veel sterker dan in België. Persoonlijk komt hij nooit in een debat tussenbeide. Zijn voornaamste taak bestaat erin de goede gang van de parlementaire debatten te leiden. Hij moet waken over de juiste toepassing van de procedureregelen en de rechten van de Oppositie beschermen. Maar zijn bevoegdheden reiken nog veel verder. Het moge hier volstaan te vermelden dat de Speaker alleen beslist of een bepaald wetsontwerp een «Money Bill» is, d.w.z. een ontwerp dat verband houdt met het goedkeuren van belastingen of taksen en dat derhalve alleen door het Lagerhuis mag worden behandeld; dat hij, ingeval van twijfel, de leider van de Oppositie aanwijst; dat hij de tussentijdse verkiezingen, ingeval van vacatures, regelt; dat hij de voorzitters van de vaste parlementaire commissies aanwijst; dat zijn beslissingen in procedure-aangelegenheden niet onmiddellijk in de Kamer mogen worden betwist; dat hij alleen beslist of een motie tot beëindiging van een debat mag worden ingediend.

De voornaamste aanbevelingen door het hiervoor genoemde Select Committee in zijn verslag aan de Britse regering gedaan, zijn de volgende:

1. het gedetailleerd onderzoek van de wetsontwerpen zou, na de tweede lezing, meer worden toevertrouwd aan vaste commissies en het onderzoek door het Lagerhuis zelf, zetelend als commissie, zou worden beperkt tot de ontwerpen die belangrijke constitutionele problemen betreffen evenals ontwerpen die handelen over het Fonds der Geconsolideerde Schuld; ook het onderzoek van de begroting van 's lands middelen, die thans artikelsgewijze tot in de kleinste bijzonderheden door het voltallig Lagerhuis wordt besproken, zodat een aanzienlijk deel van de parlementaire zitting hierdoor in beslag wordt genomen, zou eerst aan een vaste commissie worden toevertrouwd, met het gevolg dat het openbaar debat tot de hoofdpunten van het financieel beleid en van de begrotingspolitiek zou worden beperkt;

2. de samenstelling van de commissies zou worden aangepast aan de aard van elk ontwerp en voor kleine ontwerpen zou worden afgeweken van het minimum aantal leden; in elke commissie zouden ter zake deskundige leden zitting hebben en een aantal leden zouden hieraan worden toegevoegd om het politiek evenwicht in de commissie zelf te verzekeren; voor kleine ontwerpen zouden 20 tot 25 leden volstaan en het aantal leden van de vaste commissies zou gaan van 20 tot 50;

3. de duur van de redevoeringen tijdens de debatten zou worden beperkt naar verhouding van het belang en de complexiteit van het ontwerp; voor belangrijke debatten zou één uur worden bepaald, tijdens hetwelk de leden korte redevoeringen van maximum 5 minuten zouden mogen uitspreken en geen onderbrekingen zouden worden geduld;

4. de rechtspleging, welke thans de aanwezigheid van de leden in het begin van de namiddag vereist in geval er zou worden gestemd, zou worden gewijzigd om die aanwezigheid niet meer noodzakelijk te maken, zodat de parlementairs zich dan aan hun persoonlijke bezigheden zouden kunnen wijden;

5. de procedure van de parlementaire vragen zou worden herzien om het aantal mondelinge vragen per lid terug te brengen van 3 tot 2 per dag; de duur van elke vraag zou worden beperkt, ten einde meer leden de gelegenheid te geven de regering tijdens het dagelijks uur van de «Question Time» te onderwerpen over een of ander punt dat de regering of het bestuur betreft (2).

Verder heeft het Committee wijzigingen in de procedure voorgesteld ten einde de leden van het Lagerhuis meer de gelegenheid te geven de door hen ingediende moties te verdedigen (3). Ook werden maatregelen voorzien om de aanwezigheid van de parlementairen, ingevolge een mogelijke stemming, niet vóór een bepaald uur noodzakelijk te maken. Het voorstel om het Lagerhuis meer in de voormiddag zitting te doen hebben werd afgewezen, omdat de commissies 's morgens vergaderen en de voorgestelde hervorming een zware last voor de Ministers en hun bestuur zou betekenen.

Het Lagerhuis heeft tijdens de zitting van 8 februari 1960 een belangrijk debat aan de hervorming van de procedure in deze Kamer gewijd (4). Als woordvoerder van de Britse regering sprak dhr. R. A. Butler, minister van Binnenlandse Zaken, een merkwaardige rede uit, waarin hij o.m. handelde over de rol van de parlementaire instelling zelf. Dhr. Butler onderstreepte dat het onontbeerlijk is voor de goede werking van het Lagerhuis een juist evenwicht te behouden tussen de drie hoofdfuncties van deze Kamer. Eerst en vooral dient het Lagerhuis, naar het oordeel van de Minister, de wetgevende vergadering van de Natie te zijn. Tevens is ze het strijdperk waar de politieke partijen de strijd voor de macht voeren. De procedure moet derhalve deze strijd, binnen redelijke grenzen, mogelijk maken en o.m. de voortdurende controle van het regeringsbeleid toelaten. Als instelling dient het Lagerhuis tenslotte, in het brandpunt te blijven van de publieke belangstelling en komt het dan ook geraden voor de burgers van het land beter vertrouwd te maken met de werking van de instelling.

Wat de voorstellen van de Commissie betreft meende de Minister dat de hervorming mocht beperkt worden, enerzijds tot de vermindering van het aantal mondelinge vragen die elk lid per dag zou mogen stellen en anderzijds tot het verruimen van de tijd besteed aan de moties door de leden van de Kamer ingediend. De volgorde van deze moties zou bij loting worden bepaald. Tijdens het debat werd door verschillende leden de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid het Lagerhuis zelf in de mate van het mogelijke van het gedetailleerd onderzoek van ontwerpen te ontslaan ten einde alle aandacht aan de hoofdproblemen te besteden. Tenslotte werden de voorstellen van de regering aanvaard. Het Lagerhuis is dus blijkbaar niet tot diepgaande hervormingen willen overgaan, althans niet onmiddellijk, zodat de voornaamste problemen verder gesteld blijven. De gedachtenwisseling evenwel die tijdens het debat plaats greep is van grote betekenis voor de constitutionele verhouding tussen Parlement en Regering, inzonderheid wat de wijze betreft waarop het Parlement in Groot-Brittannië zijn grondwettelijke rol moet vervullen.

R. SENELLE,

Docent aan de Rijksuniversiteit, Gent.

(1) Report from the Select Committee on Procedure together with the Proceedings on the Committee - London, Her Majesty's Stationery Office.

(2) Het aantal mondelinge vragen per lid werd reeds op 24 februari 1919 van 8 tot 4 teruggebracht.

(3) Een motie is een voorstel van beslissing door een lid van het Lagerhuis aan deze Kamer voorgelegd. Deze moties hebben een grote politieke draagkracht.

(4) Weekly Hansard. 9-2-1960 - col. 33

DE AFSTANDSLEER IN ZAKE WARENMERKEN

Uitmaken of er tussen twee merken overeenstemming in hoofdzaak bestaat is vaak een moeilijke opdracht. Rechtspraak en rechtsleer hebben hier te lande wel zekere richtlijnen ontwikkeld, doch het groot aantal merken dat in de loop der laatste jaren werd ingeschreven maakte de criteria, waarvan met tot op heden is uitgegaan, ontoereikend. Het vinden van nieuwe, praktische maatstaven is dan ook hoognodig. In de Duitse Bondsrepubliek kwam in dit verband een nieuwe theorie tot stand welke de naam kreeg van « Abstandslehre ». Zij kan als volgt worden samengevat :

« De eigenaar van een merk kan van een konkurrent » niet eisen dat deze bij de keuze van een merk, tussen » dit merk en zijn eigen merk een afstand bewaart » welke groter is dan de afstand welke hij zelf tussen » zijn eigen merk en vroeger ingeschreven merken in » acht genomen heeft, of welke hij vanwege jongere » merken heeft geduld. »

Met andere woorden : de beschermingsomvang van een merk X is niet groter tegenover een merk Y dan tegenover andere concurrerende merken. Bij het beoordelen van de bescherming waarop de eigenaar van het merk X tegenover de eigenaar van het merk Y aanspraak kan maken, moet men rekening houden met alle merken welke een zekere overeenstemming vertonen met dit merk X (en niet volgens de overheersende mening, met het merk Y), op voorwaarde dat deze merken daadwerkelijk worden gebruikt op een schaal welke de veronderstelling wettigt dat de geïnteresseerde kringen eraan gewend zijn en zich bewust zijn van de verschilpunten.

Deze theorie werd o.m. toegepast in drie beroemd geworden arresten van het « Bundesgerichtshof » : Gumax/Gumasol, Dreikern/Dreiring en Arctuvan/Artesan.

Het oudste van deze arresten is dat van 15 februari 1952 in zake : Gumax/Gumasol. Verwijzend naar de « Abstandslehre » heeft het « Bundesgerichtshof » geoordeeld dat er geen overeenstemming in hoofdzaak bestaat tussen beide merken. In een van zijn overwegingen zegt het « Bundesgerichtshof » uitdrukkelijk :

« Men kan niet ontkennen dat de onderscheidende » kracht van merken zeer verschillend kan zijn, hetzij » omdat hun gebruikers van het begin af een merk » hebben gekozen waarvan de afstand tegenover andere » merken gering is, hetzij omdat zij geduld hebben dat » nadien andere overeenstemmende merken werden ge- » bruikt of gedeponerd (verzwakking). Het zou in strijd » zijn met de natuur zelf van de merkenbescherming » aan de eigenaar van een merk de mogelijkheid te » bieden te eisen dat een konkurrent tegenover zijn » merk een grotere afstand zou bewaren dan hijzelf met » zijn eigen merk tegenover andere merken gekozen of » gevrijwaard heeft. »

Sfeunend op gelijkaardige overwegingen velde het « Bundesgerichtshof » op 9 oktober 1953 eenzelfde arrest in zake : Dreikern/Dreiring. Het Hof is van oordeel dat de onderscheidende kracht van een merk op het ogenblik van zijn creatie moet worden getoetst aan de omvang en de intensiteit waarmee het merk zich naast andere merken heeft opgedrongen. Nadien echter kan deze onderscheidende kracht aan belang hebben ingeboet wegens de bekendheid welke overeenstemmende merken hebben verworven.

Het laatste arrest van het « Bundesgerichtshof » dat wij hier willen onderzoeken werd geveld op 18 januari 1955 in zake : Arctuvan/Artesan.

Het Hof verklaart o.m. :

« Het Hof van Beroep heeft terecht geoordeeld dat » er merken bestaan waarvan de onderscheidende » kracht is verzwakt en waaraan bijgevolg slechts een » beperkte graad van bescherming kan worden verleend. » Een wel gevestigde rechtspraak leert dat de onder- » scheidende kracht van een merk verzwakt wanneer » overeenstemmende merken voor soortgelijke waren » op dezelfde markt worden gebruikt. »

In het arrest Arctuvan/Artesan wijkt het « Bundesgerichtshof » lichtjes af van de gebruikelijke interpretatie van de afstandsleer en is van oordeel dat men niet alleen de merken welke overeenstemming vertonen met het merk van de eiseres moet in aanmerking nemen, maar eveneens de merken welke overeenstemming vertonen én met het merk van de eiseres én met het merk van de verweerster. De opvatting volgens dewelke slechts de merken die overeenstemming vertonen met het merk van de eiseres dienen te worden onderzocht, is volgens het « Bundesgerichtshof » niet van kritiek vrij te pleiten. Het arrest van 18 januari 1955 formuleert eveneens de grondslag van de afstandsleer :

« Het principe volgens hetwelk de onderscheidende » kracht en de beschermingsomvang van een merk af- » hangen van de afstand die het van andere merken » scheidt, berust op de overweging dat wanneer voor » soortgelijke waren merken worden gebruikt die slechts » weinig van elkaar verschillen, het publiek ertoe ge- » bracht wordt acht te slaan op de kleinste afwijkingen. » In deze gevallen wordt het gevaar van verwarring » door een klein verschil uitgesloten. »

De afstandsleer wordt niet alleen door de gewone duitse rechtbanken toegepast, ook in het Patentamt is zij ingeburgerd. Een voorbeeld van de toepassing ervan door het Patentamt vindt men in de beslissing van 13 november 1954 in zake Kagra/Arwa, waar de « Beschwerdesenat » op grond van de afstandsleer het verzet van de eigenaar van het merk Kagra tegen de inschrijving van het merk Arwa heeft van de hand gewezen.

* * *

Bij het doornemen van de belgische rechtspraak in zake van warenmerken, stelt men vast dat sommige beslissingen berusten op het principe dat aan de basis ligt van de « Abstandslehre », zoals zij zich in de Duitse Bondsrepubliek heeft ontwikkeld.

Op 31 december 1940 heeft het Hof van Beroep te Brussel geoordeeld dat de eigenaar van het merk Masticor niet het recht bezat het gebruik van een merk Masticol te verbieden, daar er o.m. vóór het bestaan en de deponering van zijn merk Masticor een merk Masticor voor soortgelijke waren was gedeponeerd en gebruikt. Het Hof motiveert zijn beslissing als volgt :

« Aangezien uit het deskundig onderzoek is geble- » ken dat de merken Masticon en Masticor soort- » gelijke waren kenmerken en dat het produkt Masti- » cor met hetzelfde doel kan worden aangewend als » het produkt Masticon;

.....
» Aangezien de eerste rechter terecht heeft geoor- » deeld dat appellante de bescherming van haar merk » niet kan invoeren daar ten tijde van zijn deponering » soortgelijke waren, gekenmerkt door een reeds vroe- » ger gedeponeerd merk Masticor, reeds op de markt » waren. »

De Rechtbank van Koophandel te Brussel heeft dd. 20 januari 1950 overeenstemming in hoofdzaak tussen enerzijds het merk Algan en anderzijds de merken Midalgan en Algipan van de hand gewezen, o.m. op grond van de volgende beschouwingen:

« Dat wanneer een merk wordt gekozen op een ogenblik dat voor het kenmerken van dezelfde produkten reeds zeer overeenstemmende merken geldig worden gebruikt, de bescherming van het nieuwe merk noodzakelijkerwijze in dezelfde mate wordt beperkt; zo is het dat indien voor cosmetische artikelen reeds merken zoals Casmar, Cosmer en Cosmir zouden gebruikt worden, de handelaar die een merk Cosmer zou deponeren, aan een concurrent niet zou kunnen verbieden een merk Cosmyr te creëren; dat de bescherming zou worden beperkt tot het gebruik van de letter „o” in de tweede lettergreep van een woord waarvan de samenstellende elementen geen onderscheidende kracht meer hebben. »

De Belgische rechters welke de bovengemelde beslissing hebben geveld, hebben de afstandsleer zeker niet bewust toegepast. Het Hof van Beroep schijnt het merk Masticor als een grond van nietigheid van het merk Masticon te hebben beschouwd en de Rechtbank van Koophandel heeft slechts de toestand van de merken Midalgan en Algipan op het ogenblik van hun creatie in aanmerking genomen.

Op het eerste gezicht is het nochtans opvallend dat de overwegingen van de Rechtbank van Koophandel te Brussel en deze van het « Bundesgerichtshof », welke nochtans van een latere datum zijn, bijna gelijkkluidend zijn.

Dit is echter niet zo verwonderlijk. Het principe dat ten grondslag ligt aan de leer welke door de Duitse rechtspraak werd ontwikkeld, is eveneens het uitgangspunt van de merkenbescherming zoals wij deze in België kennen.

Reeds in het eerste artikel van onze merkenwet van 1 april 1879 stelde de wetgever voorop dat het eerste kenmerk van een merk zijn onderscheidende kracht is. Daaruit volgt logischerwijze dat, zo een merk door andere overeenstemmende merken is geanticipeerd of zo de eigenaar ervan heeft geduld dat na zijn deponeering of zijn gebruik andere overeenstemmende merken werden gedeponeerd of gebruikt voor het kenmerken van soortgelijke waren, de onderscheidende kracht van dit merk zwakker is geworden. Het is even logisch dat derden van deze omstandigheid mogen gebruik maken om een merk te deponeren en te gebruiken dat niet dichter bij het betrokken merk staat dan de andere, oudere of jongere merken.

Wij menen dat de afstandsleer in volmaakte overeenstemming is met de geest van onze wetgeving en dat zij volledig in de lijn ligt van de evolutie welke onze eigen rechtspraak en rechtsleer in de jongste jaren hebben doorgemaakt.

Wij zouden dan ook niet aarzelen haar integraal in België toe te passen, liever dan halfweg te blijven staan en slechts de merken welke vóór het merk van de eiseres bestonden in aanmerking te nemen. Ook de uitbreiding welke aan de toepassing van de afstandsleer door het Duitse « Bundesgerichtshof » wordt gegeven in het arrest Arctuvan/Artesan verdient al onze aandacht. Wanneer de overeenstemming van twee sterk op elkaar gelijkende merken moet worden bepaald, kan dit inderdaad slechts nauwkeurig worden gedaan zo men rekening houdt, niet alleen met de merken welke overeenstemming vertonen met het merk van de eiseres maar ook met de werken welke gelijken op het merk van de verweerster.

Aldus toegepast zal de afstandsleer ons meestal een vast steunpunt bieden in een domein waar de onzekerheid soms te groot is.

Dr. jur. J. P. VAN DER STOCK.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 4 december 1959.

Voorzitter: M. Van der Mersch.

Raadshoof-verslaggever: M. Louveaux.

Advokaat-generaal: M. Dumon.

Advokaten: Mrs. Van Rijn en Struye.

Arbeidsongevallen. — Het bestaan van een reglementair statuut bij de N.M.B.S. sluit niet uit, dat sommigen harer agenten zich in de banden van een arbeids-, bedienden- of leercontract bevinden en dat zij aan de wetten op de arbeidsongevallen onderworpen zijn.

De wetten betreffende de vergoeding van de schade spruitende uit arbeidsongevallen zijn niet toepasselijk wanneer de werknemers zich in een reglementair en statutair verband bevinden, waarbij de toepassing van bedoelde wetten is uitgesloten.

Het bestaan van een reglementair statuut bij de N.M.B.S. sluit niet uit dat sommigen harer agenten zich jegens haar in de banden van een arbeidsbedienden- of leercontract zouden bevinden. Bovendien kan het reglement voorzien, dat de agenten van de

maatschappij aan het stelsel van de wetten op de arbeidsongevallen zullen onderworpen zijn.

N.M.B.S. t/ Renap.

Gelet op het bestreden vonnis op 25 juni 1958 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1, gewijzigd en aangevuld door artikel 1 van de besluitwet van 9 juni 1945, en 24, gewijzigd door artikel 1 van de besluitwet van 31 maart 1936, van de wet van 24 december 1903 betreffende de vergoeding der schade spruitende uit arbeidsongevallen en van de artikelen 1, 7, 8, 13, 15, 18 van de wet van 23 juli 1926 tot oprichting van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen,

doordat de bestreden beslissing eiseres veroordeelt om aan verweerder de « wettelijke vergoeding » hem toekomend wegens het werkongeval dat hem overgekomen is op 18 februari 1955 te betalen op grond van de volgende berekening: basisloon F 99.058 — volledige tijdelijke werkonbekwaamheid van 18 februari 1955 tot 1 april 1955 — helingsdatum 1 april 1955 — bestendige werkonbekwaamheid vanaf 1 april 1955:

14 % » en dit bij toepassing van de wet van 24 december 1903 betreffende de vergoeding van de schade spruitend uit arbeidsongevallen;

dan wanneer de aangestelden van eiseres ten opzichte van deze laatste niet door een contract van verhuring van diensten, arbeids- of bediendencontract, gebonden zijn, maar zich in een reglementair en statutair verband bevinden, eiseres een administratieve overheid zijnde (schending der aangeduide artikelen van de wet van 23 juli 1926 inzonderheid artikel 13),

en dan wanneer de wet van 24 december 1903 op de arbeidsongevallen slechts het herstel van de schade voortspruitende uit een ongeval tijdens en ingevolge de uitvoering van een contract van verhuring van diensten, meer bepaaldelijk een arbeids- of een bediendencontract, beoogt (schending van artikel 1 van de wet van 24 december 1903),

zodat de bestreden beslissing de aangeduide wettelijke bepalingen heeft geschonden door de wetgeving van 24 december 1903 toepasselijk te verklaren en door de rechtbank bevoegd te verklaren om van de vordering kennis te nemen (artikel 24 van de wet van 24 december 1903);

Overwegende dat het middel aanvoert dat de wetten betreffende de vergoeding van de schade spruitende uit arbeidsongevallen ter zake niet toepasselijk zijn, daar de agenten van eiseres zich in een reglementair en statutair verband bevinden, hetwelk de toepassing van bedeelde wetten uitsluit;

Overwegende echter dat het bestaan van een reglementair statuut bij de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen niet uitsluit dat zekere van haar agenten zich jegens haar in de banden van een arbeids- bediende- of leercontract zouden bevinden; dat bovendien het reglement kan voorzien dat de agenten van de maatschappij aan het stelsel van de wetten op de arbeidsongevallen zullen onderworpen zijn;

Overwegende dat geen vaststelling van het bestreden vonnis het Hof toelaat te bepalen onder welk juridisch verband partijen zich bevinden;

Overwegende derhalve, dat daar het middel op een feit steunt, waarvan het bestaan noch door de bestreden beslissing noch door een stuk waarop het Hof acht vermag te slaan vastgesteld is, het feitelijke grondslag mist;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

NOOT : Verg. o.a. Raad van State 30 augustus 1950, R.W. 1955-56 - 1610, id. 11 februari 1958, R.W. 1959-60, 245, en cass. 27 november 1959, R.W. 1959-60, 883 v. met noot van A. Houtekier.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 7 januari 1960.

Voorzitter : M. Sohler.

Raadsheer-verslaggever : M. Bayot.

Advokaat-generaal : M. Ganshof Van der Meersch.

Advokaten : Mrs. Simont en Pirson.

Hoger beroep. — Onregelmatig hoger beroep van een partij in een ondeelbare zaak. — Gewijsde.

In ondeelbare zaken wordt het gewijsde ten opzichte van alle partijen slechts weer in discussie gesteld, indien de appellerende partijen, medebelanghebbenden met de partij, die een onregelmatig hoger

beroep ingesteld heeft, zelf regelmatig in hoger beroep zijn gekomen.

Om regelmatig te zijn moet dit hoger beroep omvatten het in de zaak brengen van de appellant, die niet geldig vertegenwoordigd is en die bijgevolg niet in het proces staat.

Jenaer Glaswerk Schott und Gen en cs. t/
Carl Zeiss Stiftung en cs.

Gelet op het bestreden arrest, op 2 april 1958 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 443, 444, 445, 464, 466, 470 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, evenngemelde artikelen 443, 445 en 470 gewijzigd door artikel 22 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936, 1134, 1217, 1218, 1219, 1350, 1351, 1352 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat, eerste onderdeel, het bestreden arrest het hoger beroep van aanlegster sub 1 niet ontvankelijk verklaart om de reden dat de ten verzoeken van dit rechtswezen betekende akte van hoger beroep geen natuurlijke persoon aanduidde die haar vertegenwoordigde, en, na vastgesteld te hebben dat, aangezien het geschil een enige oplossing ten opzichte van alle partijen vergde, het ondeelbaar was, daaruit afgeleid heeft dat de door aanlegsters sub 2 en 4 ingestelde hogere beroepen doelloos waren;

dan wanneer de door deze partijen ingestelde hogere beroepen, gezien de regelmatigheid ervan, hadden ontvankelijk moeën worden verklaard, naardien de rechten van deze partijen niet in het gedrang mochten worden gebracht door de onregelmatigheid van het door aanlegster sub 1 ingestelde hoger beroep, en dan wanneer, vermits het geschil ondeelbaar was, het gewijsde ten voordele van alle appellanten, met inbegrip van aanlegster sub 1, opnieuw ter sprake diende te worden gebracht;

dan wanneer de door deze partijen ingestelde hogere het hoger beroep van aanlegster sub 1 niet ontvankelijk te verklaren, de uitwerking van het hoger beroep in ondeelbare zaken miskend heeft; 2) het bestreden arrest, door als gevolg daarvan de hogere beroepen van aanlegsters sub 2 en 4 doelloos te verklaren, dezelfde uitwerking miskend heeft;

en doordat, tweede onderdeel, al diende er aan genomen te worden — quod non — dat het geschil niet ondeelbaar was, de door aanlegsters sub 2 tot 4 ingestelde hogere beroepen in dit geval ontvankelijk hadden dienen te worden verklaard, daar de regelmatigheid ervan niet betwist was en niet is kunnen aangetast worden door de beweerde onregelmatigheid van het door aanlegster sub 1 ingestelde hoger beroep;

doordat derhalve het bestreden arrest, bij het doelloos verklaren van de door aanlegsters sub 2 tot 4 ingestelde hogere beroepen, zelfs ingeval het geschil niet ondeelbaar was de beginselen en de uitwerking van het hoger beroep zou miskend hebben (schending van de in het middel aangeduide bepalingen, en inzonderheid van de artikelen 443, 444, 445, 464, 466 en 470 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering);

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat uit het bestreden arrest en uit de stukken der rechtspleging blijkt dat aanlegsters vóór het Hof van Beroep tegen verweerders een geschil aangebracht hadden waarin één enkele vraag opgeworpen werd die echter een enige oplossing ten opzichte van alle partijen gebod;

Overwegende dat het arrest vaststelt, aan de ene kant, dat het geschil ondeelbaar is, en, aan de andere kant, dat, aangezien de akte van hoger beroep van aanlegster sub 1 niet uitgaat van « een persoon die de hoedanigheid heeft om het rechtswezen te vertegenwoordigen », bewuste aanlegster bij de aanleg niet aanwezig is;

Overwegende dat de voorziening ten onrechte beweert dat, aangezien de hogere beroepen van aanlegsters sub 2 tot 4 regelmatig waren, zij ontvankelijk maakten het door aanlegster sub 1 ingestelde hoger beroep, hetwelk het arrest nochtans « volstrekt nietig » bevonden had;

Overwegende dat, in ondeelbare zaken, het gewijsde ten opzichte van alle partijen slechts weer ter discussie wordt gesteld indien de appellerende partijen, medebelanghebbenden met de partij welke een onregelmatig hoger beroep ingesteld heeft, zelf regelmatig in hoger beroep is gekomen;

Dat, om regelmatig te zijn, dit hoger beroep het in de zaak brengen van de appellante die niet geldig vertegenwoordigd geweest is en die bijgevolg niet in het proces staat, moet omvatten;

Overwegende dat uit geen enkel stuk waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat ten deze aanlegsters sub 2 tot 4 aanlegster sub 1 in de zaak zouden geroepen hebben;

Dat derhalve de gewezen zaak niet opnieuw ter discussie mocht worden gesteld ten opzichte van alle partijen;

Dat het eerste onderdeel van het middel naar recht faalt;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat in dit onderdeel het middel gesteund is op de door het arrest en door de voorziening zelve ter zijde geschoven stelling waarin het geschil niet ondeelbaar zou wezen;

Dat dit onderdeel van het middel feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

RAAD VAN STATE

6e Kamer — 30 juni 1960.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : M.M. Declaire en Coyette.

Substituut-auditeur-generaal : M. Hoeffler.

Advokaten : Mrs. Jacob en Grégoire.

Besluitwet 30 december 1946 betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen.
— Niet van toepassing op de uitbating van een plezierrittreintje.

De exploitatie van een « train attraction » vertoont de kenmerken van een kermisbedrijf, niet deze van een autobusbedrijf. Overschrijdt derhalve zijn bevoegdheid, de minister die deze uitbating ondergeschikt maakt aan het sluiten van een verpachtingsovereenkomst met de N.M.V.B.

Magermans, Jean en Lange, Madeleine t./ 1) Belgische staat (Minister van Verkeerswezen); 2) Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Arrest nr 7990.

Gezien het op 20 mei 1959 ingediende verzoekschrift, waarbij Jean, Louis Magermans en zijn echtgenote Madeleine Lange de nietigverklaring vorderen van de op 7 april 1959 aan de tweede verzoekster medegedeelde beslissing van de Minister van Verkeerswezen van 23 maart 1959, welke de Nationale Maatschappij der buurtspoorwegen tot 31 december 1960 machtigt, tijdens het toeristisch seizoen en bij mooi weder een dienst te exploiteren ten gerieve van toeristen die de stad Spa bezoeken (« train promenade »), onder beding die dienst aan de eerste verzoeker te verpachten tegen betaling van een retributie die, na aftrek van de vervoerbelasting, niet meer dan 2 t.h. van de bruto-opbrengst mag bedragen;

Overwegende dat de verzoekers te Spa een kermis-attractie, « train attraction » genaamd, exploiteren, die door het gemeentebestuur sinds 19 mei 1953 voor een traject doorheen de straten van Spa, en sinds 2 juni 1953 voor een rit naar het Warfaazmeer is toegestaan; dat het in Nederland, in een villegiaturuuroord aangekochte materieel op 20 mei 1953 is ingevoerd onder de rubriek van het Bestuur van douane « draaimolens en kermistoestellen »; dat de exploitanten, ten aanzien van maatschappelijke zekerheid en kinderbijslag, als « kermisreizigers » zijn aangemerkt; dat zij aan de stad Spa de gemeentebelasting op openbare vertoningen en vermakelijkheden betalen; dat uit een mededeling van de controle der overdrachtstaksen, tweede gebied Verviers, van 6 augustus 1956 blijkt, dat de in artikel 76, 2°, van het Wetboek genoemde belasting op transportondernemingen niet opeisbaar is voor prestaties met de « Train Express » te Spa; dat de vergunning vanwege de stad Spa ondergeschikt is aan veiligheids-eisen inzake snelheid, namelijk minder dan tien kilometer per uur;

Overwegende dat de tegenpartij haar bevoegdheid te buiten is gegaan, door op het aldus omschreven kermisbedrijf toepassing te maken van de besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen, en door maatregelen te nemen om het exploiteren van het kermisbedrijf ondergeschikt te maken aan het sluiten van een verpachtingsovereenkomst met de Nationale Maatschappij der buurtspoorwegen, terwijl dit kermisbedrijf niet de kenmerken van een autobusdienst vertoont, zoals die aan het licht treden in de artikelen 2 en 11 van de besluitwet van 30 december 1946.

Besluit :

Artikel 1.

De beslissing van de Minister van Verkeerswezen van 23 maart 1959 wordt vernietigd.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 1.500 frank, komen ten laste van de Staat.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 3 februari 1960.

Voorzitter : M. Eyben.

Raadsheren : M.M. Maréchal en Paës.

Advokaat - generaal : M. Strijckmans.

Advokaten : Mrs Posenaeer en P. Van Doosselaere.

1. Deskundig onderzoek. — Toelaatbaarheid voor de rechter uit een nietig deskundig verslag inlichtingen te gebruiken tot staving van andere bewijselementen.
2. Aansprakelijkheid ex art. 1384, lid I B.W. — Aard van het gebrek.

1. *De rechter vermag uit een door hem nietig verklaard verslag inlichtingen te putten tot staving van andere in zijn bezit zijnde elementen.*

2. *Voor de toepasselijkheid van art. 1384, lid I, B.W. is het onverschillig of het gebrek al dan niet zichtbaar is en of de bewaker al dan niet het bestaan ervan kende en/of kon kennen.*

Een storm — zoals deze beschreven in het eerste vonnis — levert geen overmacht op.

Stad Antwerpen t./ Voet.

Gezien, in behoorlijke vorm overgelegd, het vonnis op 3 oktober 1958 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg zetelende te Antwerpen;

Gezien de akte van beroep dd. 28 oktober 1958;

Overwegende dat de eis strekt tot vergoeding der schade veroorzaakt door het vallen van een boom van het Koning Albertpark die op 6 juli 1957, rond 22 uur, op de Mechelsesteenweg te Antwerpen omverwaalde en op het rijtuig van geïntimeerde terecht kwam;

Overwegende dat appellante geen enkel argument aanvoert om de door haar opgeworpen onontvankelijkheid van de eis te staven; dat, voor zoveel nodig, dient aangestipt dat de nietigheid van het deskundig verslag door de eerste rechter oordeelkundig als reden van niet ontvankelijkheid van de eis verworpen werd;

Overwegende dat ook om gegronde redenen, die het Hof overneemt, het deskundig verslag van de heer Nagels nietig werd verklaard als dusdanig; dat echter de rechter vermag hierin inlichtingen te putten tot staving der andere elementen in zijn bezit;

Overwegende dat de eis gesteund is op de beschikking van artikel 1384, alinea 1, van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat appellante niet betwist dat zij de bewaking had van de omgevallen boom;

Overwegende dat het gebrek aan de boom bewezen is door het verslag dd. 17 juli 1957, door de bevoegde dienst van appellante zelf opgesteld en waaruit blijkt dat de boom « over een lengte van circa 30 cm, gemeten van de wortelhals, een inrotting vertoonde », hetgeen ten overvloede bevestigd werd door de vaststellingen van de heer Nagels, volgens dewelke de stam van de boom bijna gans verrot was, deze nog slechts een klein gedeelte goede schors vertoonde, en het hout bijna gans dood was;

Overwegende dat het oorzakelijk verband vaststaat tussen het gebrek en de schade, waarvan de vergoeding gevraagd wordt;

Overwegende dat aldus voldaan is aan al de vereisten opdat artikel 1384, alinea 1, van het Burgerlijk Wet boek toepasselijk weze;

Overwegende dat het onverschillig is of het gebrek zichtbaar was of niet, en of de bewaker al dan niet het bestaan ervan kende of kon kennen;

Overwegende dat geen heirkraft terzake bewezen is; dat immers een storm, zoals deze die in de nacht van 6 juli 1957 in het Antwerpse heerste, geenszins als uitzonderlijk is onze gewesten te bestempelen is; dat een expertise op dit punt totaal overbodig is;

Overwegende dat het bedrag der schade, zoals dit door de eerste rechter oordeelkundig bepaald werd, aan geen betwisting meer onderhevig is;

Overwegende dat geïntimeerde de veroordeling vordert van appellante tot alle kosten, daarin begrepen deze van het kortgeding en de expertise; dat hij zulks ook in eerste aanleg gevorderd heeft; dat de eerste rechter huidige appellante verwees in « de gedingskosten » zonder nadere bepaling;

dat het past het vonnis a quo op dit punt aan te vullen met de nadere toelichting dat de kosten van het kortgeding te begrijpen zijn in deze tot betaling derwelke appellante veroordeeld werd, de kosten van het nietig verslag van de begroting der gerechtskosten uitgesloten zijnde;

Om deze redenen,

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle meeromvattende besluiten verwerpende;

Gehoord, ter openbare zitting, het eensluidend advies door de heer Advocaat-generaal Stryckmans gegeven;

Ontvangt het beroep;

Verklaart het ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis;

Dit vonnis aanvullend, zegt dat de kosten van het kortgeding begrepen zijn in de veroordeling tot de gedingskosten, doch niet deze van het nietig verslag;

Verwijst appellante in de kosten van beroep.

NOOT : Het bij vorenstaand arrest bekrachtigde vonnis van de Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen dd. 3 oktober 1958 is in dit nummer eveneens opgenomen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 9 juni 1960.

Eerste voorzitter : M. H. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Bossaert (Kamervoorzitter) en Beeckman.

Advokaat-generaal : M. Stévigny.

Advokaten : Mrs. Pholien (Brussel) en A. Haus (Gent).

1. **Notaris. — Tuchtvervolgingen. — Hoger beroep. — Gericht tegen de beweegredenen van het vonnis. — Ontvankelijkheid.**

2. **Openbaar ministerie. — Tuchtvervolgingen tegen notaris. — Vonnis waarbij kritiek wordt uitgebracht over de gepastheid der vordering.**

3. **Huwelijksgemeenschap. — Wettelijke gemeenschap. — Vervreemding van onroerend goed der gemeenschap door de man alleen tot inkorting der rechten van de echtgenote. — Circulaires der parketten. — Aard en draagwijde.**

1. *De niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep hoofdzakelijk gericht tegen de beweegredenen van het aangevochten vonnis geldt enkel in zuiver civielrechtelijke geschillen, en dan nog op voorwaarde, dat het verband tussen die motieven en het beschikkend gedeelte niet van zodanige aard is dat*

de bestreden motieven in kracht van gewijsde zouden gaan.

Deze niet-ontvankelijkheid vindt geen toepassing inzake tuchtvervolgingen van het openbaar ministerie, in casu tegen een notaris, ten overstaan van het gemengd karakter van deze procedure.

2. Het openbaar ministerie is er steeds toe gerechtigd hoger beroep in te stellen tegen een beslissing die over de gepastheid van zijn tuchtvordering, o.m. tegen een notaris, kritiek uitbrengt.

3. De circulaires van de parketten-generaal betreffende het lenen door de notarissen van hun ambt tot het verlijden van akten, houdende vervreemding door de man, buiten de medewerking of de toestemming van de echtgenote, en ter inkorting van haar rechten, van een onroerend goed, eigendom van de wettelijke huwelijksgemeenschap, zijn geen bevelen waarbij aan de notarissen verplichtingen worden opgelegd die niet voortspruiten uit de wet of strijdig zijn met een wettekst (artikel 1421 B.W.); zij wijzen slechts dringend de notarissen op het gevaar waaraan zij zich blootstellen, wanneer zij, op verzoek van de man, over onroerende gemeenschapsgoederen akten verlijden, die de benadeling der rechten van de echtgenote op het oog hebben, beginsel door rechtsleer en rechtspraak eenparig bevestigd.

Openbaar Ministerie t/ Notaris X...

Gehoord het verslag van de heer Eerste-Voorzitter; Gehoord de heer Stévigny, advocaat-generaal, en de geïntimeerde in hun middelen en besluiten, — het alles in openbare terechtzitting;

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, eerste burgerlijke Kamer, op 4 januari 1955, waarbij de vordering van het Openbaar Ministerie werd afgewezen als ongegrond en waarbij wordt gezegd dat er geen termen zijn om welkdanige tuchtstraf toe te passen;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig is en regelmatig naar de vorm;

Overwegende dat beroepene ten onrechte de onontvankelijkheid opwerpt om de reden dat het beroep enkel strekt tot wijziging der motieven van de bestreden beslissing;

dat zulks juist is in zuiver burgerlijke geschillen en dan nog op voorwaarde dat het verband tussen die motieven en het beschikkend gedeelte niet van dien aard is dat de bestreden motieven in kracht van gewijsde zouden gaan;

Overwegende daarenboven dat deze regel van niet-ontvankelijkheid geen toepassing vindt in tuchtzaken ten overstaan van het gemengd karakter dezer procedure;

Overwegende dat zulks het geval is: dat waar het inleidend exploit verwees naar de omzendbrieven van het Parket van 14 augustus 1931 en 20 december 1932 betreffende de verkoop door de man alleen van onroerende goederen der huwelijksgemeenschap en deze omzendbrieven breedvoerig citeert en commenteert, de bestreden beslissing, al is het in dubitatieve termen, deze circulaires als grondslag der tuchtvervolgung voorstelt en hun de draagwijdte geeft van een formeel verbod aan de notarissen hun ambt voor het verlijden van bedoelde akten te lenen;

Overwegende dat de beslissing a quo aanhaalt «dat het Parket geen bevelen te geven heeft aan notarissen... vooral wanneer deze bevelen hun verplichtingen op leggen die niet voortvloeien uit de wet of strijdig zijn met een wettekst» terwijl gemelde omzendbrieven integendeel slechts dringend de notarissen op het gevaar

wijzen waaraan zij zich blootstellen met, op verzoek van de man, over onroerende gemeenschapsgoederen akten te verlijden die de benadeling der rechten der vrouw op het oog hebben, beginsel door rechtsleer en rechtspraak eenparig bevestigd;

Overwegende dat het Hof, voor het overige, tot de zijne maakt de bevindingen en beschouwingen die de eerste rechter tot het besluit hebben geleid dat de aangeklaagde akte, ten aanzien der bijzondere omstandigheden waarin ze werd verleden, de rechten der vrouw niet in het gedrang brengen.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond doch slechts in de hierboven bepaalde maat, bevestigt de ontlasting van geïntimeerde van het vervolg;

Kosten ten laste van de Staat.

NOOT. — De bij het arrest bedoelde circulaires zijn die van de heer Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel, de heer Léon Cornil, van 14 augustus 1931 en van 20 december 1932, overgenomen door de Procureur-generaal bij het Hof van beoep te Gent, in zeer gunstige zin besproken door wijlen notaris Alfred Vanisterbeek, in zijn redevoering uitgesproken ter gelegenheid van de Algemene vergadering van de Kamer der notarissen van het arrondissement Brussel, op 10 november 1931 (Rev. Not. 1931, blz. 679 en 683 tot 690). Zij werden bovendien gepubliceerd in de «Annales du Notariat» (1931, blz. 436) en in het «Recueil de l'Enregistrement», 1932, nr. 17060, herinnerd door het «Tijdschrift voor notarissen» (1944, blz. 104) onderaan een vonnis van de rechtbank te Oudenaarde van 21 maart 1944, en bijgetreden door De Page (B.X.-1, uitg. 1949, blz. 497, nr. 477). In zijn openingsrede van 7 oktober 1948, heeft de heer Jean Bagniet, professor aan en oud-rector van de Universiteit te Brussel er uitdrukkelijk gewag van gemaakt, «L'incapacité de la femme mariée et les régimes matrimoniaux» (J.T. 1949, blz. 97 tot 100, meer bepaald blz. 99). Zie ook de bijdragen van de heren Dilles (R.W. 1952-53, kol. 819 tot 830), Lehon (Rev. Not. 1953, blz. 81 tot 87) en Hug. Gevaert (R.W. 1959-1960, kol. 1931 tot 1938).

In menigvuldige gevallen, werden de principes van deze circulaires bevestigd, en zelfs uitgebreid, door de Belgische rechtspraak, zie o.m.: De Page, B.X.-1, uitg. 1949, blz. 518 tot 526, nrs. 512 tot 519, n de uitvoerige rechtspraak door deze auteur vermeld; Albert Gossieau, «Les régimes matrimoniaux» — Rechtspraakroniek (1940-1948), J.T. 1949 - bl. 20, nrs. 21 tot 28; R. Pirson, uitvoerig commentaar in R.C.J.B. 1948, blz. 233 en volgende, sub arrest Gent, 3 juli 1947 (vonnis «a quo» - R.b. Oudenaarde, 21 maart 1944, T. v. Not. 1944, blz. 102 en de noot); Rb. Kortrijk, 8 april 1948, T. v. Not. 1949, blz. 13; Gent, 18 februari 1950, Rev. Not. 1951, blz. 300, met voorlichting van Prof. J. Bagniet, en T. Not. 1950, blz. 100, alsook R.C.J.B. 1951, blz. 112 tot 128; Gent, 14 november 1951, T. Not. 1952, blz. 9; R.W. 1951-52, kol. 1266 en het advies van het openbaar ministerie; Rb. Dendermonde, 15 april 1954, niet gepubliceerd, in zake O.M. t/notaris D.K.; Rb. Antwerpen, 8 juni 1956, Rev. Not. 1957, blz. 136; Rb. Kortrijk, 29 november 1957, T. Not. 1958, blz. 200; Rb. Ieper, 27 mei 1959, T. Not. 1960, blz. 15; R.W. 1959-1960, kol. 1811. — Anders: Rb. Gent, 5 maart 1953, Rev. Not. 1953, blz. 185 en 186, en de door hierboven weergegeven arrest te niet gedane beweegredenen van het vonnis van de rechtbank te Gent van 4 januari 1955.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1ste Kamer. — 31 maart 1960.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. De Vreese en Beeckman.

Advokaat-generaal : M. J. Matthijs.

Advokaten : Mrs. J. Coens (Antwerpen)
en J. Eeckhout (Gent).

Koop-verkoop F.O.B. — Betekenis van de bewoordingen F.O.B. — Gebruiken in de ladingshaven. — Italië. — Livorno. — Uitsluiting der kosten voor stuwen en vastsnoren der koopwaren.

Inzake koop-verkoop F.O.B., blijkt uit de ontleding der nationale en internationale rechtsleer en rechtspraak dat, zo de bewoordingen F.O.B. een levering insluiten, die kan gaan vanaf « op de kaai » of « langs het schip, onder de takels of binnen het bereik van de takels », over « op het ogenblik waarop de koopwaar de reling passeert » tot « inschepping of levering van de koopwaar aan boord van het schip », zij nochtans nooit omvatten het eigenlijk stuwen en vastsnoren van de lading in het scheepsruim zelf.

Nu deze onvaste betekenis van de bewoordingen F.O.B. van land tot land en van haven tot haven kan verschillen volgens de plaatselijke gebruiken, dient te worden nagegaan welke de gebruiken zijn in de ladingshaven.

In Italië, betekenen de bewoordingen F.O.B. dat de verkoper — ter zake de vervoerder-lader — voor alle kosten betreffende koopwaar moet instaan tot op het ogenblik waarop deze de reling van het schip heeft overschreden, terwijl van dit ogenblik af alle kosten ten laste zijn van de koper.

Wat meer in het bijzonder de haven van Livorno betreft, betekent het beding F.O.B. dat de lader de koopwaar, op zijn kosten, moet brengen « tot aan of langs de boord van het schip » (« alla banda del vapore »), zodat de bewoordingen « F.O.B. Livorno » zelfs in hun breedste betekenis — zoals o.m. mits toevoeging van de woorden « everything included » — zeker niet het stuwen en vastsnoren van de koopwaar (« stowage and lacing ») in het scheepsruim omvatten, en derhalve geenszins de stuwkosten ten laste leggen van de F.O.B. lader.

Firma Pierucci en Riccioni, te Livorno
t/ De Meulenaere-Roose.

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten;

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Gent, op 11 februari 1959;

Overwegende dat het beroep tijdig en in regelmatige vorm werd ingesteld;

Overwegende dat de oplossing van het geschil afhankelijk is van de vraag of de termen « from camp to F.O.B. » — everything included » ter zake betekenen dat ook de « stowage and lacing » van de koopwaar in het schip kontraktueel begrepen was in de verplichtingen van de vervoerder-lader, zodat ook de kosten daarvan te zijnen laste vielen en derhalve begrepen waren in de prijs voor dewelke de vervoerder zich, tegen gezegde termen, verbonden had;

Overwegende dat de eerste rechter aan de hand van een omstandige ontleding van de nationale en internationale rechtsleer en rechtspraak de verwarring aantoonde die heerst aangaande de juiste plaats waar, onder

F.O.B. termen, de verplichtingen en de kosten van de verkoper (ter zake de vervoerder-lader) ophouden;

dat uit dit overzicht echter blijkt dat, zo de termen F.O.B. een levering insluiten die kan gaan vanaf « op de kaai » of « langs het schip, onder de takels of binnen het bereik van de takels », over « op het ogenblik waarop de koopwaar de reling passeert », tot « inschepping of levering van de koopwaar aan boord van het schip », zij nochtans nooit omvatten het eigenlijk stuwen en vastsnoren van de lading in het scheepsruim zelf;

dat, nu deze onvaste betekenis van de litigieuze termen van land tot land en van haven tot haven kan verschillen volgens de lokale gebruiken, men dient na te gaan welke de gebruiken zijn in de Italiaanse ladingshaven Livorno;

dat de omstandigheid dat de briefwisseling in de Engelse taal werd gevoerd, hieraan niets verandert;

dat vooraf moet worden onderlijnd dat de litigieuze faktuur geenszins de kosten van het aan boord brengen betreft, maar alleen de kosten van stuwage in het ruim;

Overwegende dat uit een documentatie gepubliceerd door de internationale Handelskamer — namelijk een boek getiteld « Termes Commerciaux », Uitg. 1953, blz. 56-57 en 58-59, en een brochure getiteld « Incoterms 1953 » blz. 27 en 29 — blijkt dat de termen F.O.B. in Italië betekenen dat de verkoper, ter zake de vervoerder-lader, alle kosten betreffende de koopwaar dragen moet tot op het ogenblik waarop deze de reling van het schip heeft gepasseerd, terwijl vanaf dat ogenblik alle kosten ten laste zijn van de koper;

dat een tota 1 op bladzijde 63 van genoemd boek weliswaar specificeert « Le vendeur doit supporter... tous les frais de chargement qui ne sont pas compris dans le fret », maar dat deze restrictie ter zake niet van toepassing is, vermits enerzijds, op het ogenblik waarop partijen contracteerden, appellante niet wist dat geïntimeerde een bevrachting « free in and out » zou afsluiten (bij dewelke de kosten van stuwage inderdaad niet in de vrachtprijs begrepen zijn) en, anderzijds, zoals hierna zal blijken, appellante in haar tweede brief dd. 19 september uitdrukkelijk had bepaald dat, indien een bevrachting F.I.O. werd afgesloten, een aparte vergoeding voor « stowage » zou worden aangekend;

Overwegende dat, wat meer in het bijzonder de haven van Livorno betreft, luidens een attest afgeleverd door de Secretaris-generaal van de Handels-, Industrie en Landbouwkamer van Livorno, de « Verzameling der zeevaart- en handelsgebruiken der Provincie Livorno » onder Titel IV n° 66 specificeert dat het beding F.O.B. Livorno betekent dat de lader de koopwaar op zijn kosten moet brengen « tot aan of langs boord van het schip » (« alla banda del vapore »);

dat derhalve de termen F.O.B. Livorno zeker niet het stuwen en vastsnoren van de koopwaar in het scheepsruim omvatten;

dat, zoals hoger is gebleken, deze plaatselijke interpretatie geenszins « uitzonderlijk » is;

Overwegende dat partijen weliswaar in hun contract conventioneel van deze betekenis kunnen afwijken;

dat geïntimeerde inroept dat partijen dit hebben gedaan door te contracteren, niet « F.O.B. », maar « van het Amerikaans kamp tot F.O.B. — alles inbegrepen »;

Overwegende vooreerst dat geïntimeerde uit het gebruik van de termen « F.O.B. — everything included » vergeefs besluit dat de termen F.O.B. derhalve in hun breedste betekenis moeten worden genomen;

dat immers, zelfs in hun breedste betekenis, de termen F.O.B. het stuwen en vastsnoren van de koopwaar in het scheepsruim nog niet omvatten;

Overwegende dat geïntimeerde echter argumenteert dat het bewijs van het feit dat partijen van de gebruikelijke betekenis van de termen F.O.B. hebben willen afwijken, ter zake te vinden is in de tussen partijen gevoerde briefwisseling die zou aantonen dat, naar het inzicht van partijen, de termen « F.O.B. everything included » ook de stuwkosten ten laste legden van de F.O.B. lader;

Overwegende dat een nadere analyse van de briefwisseling echter aantoonde, dat het ten onrechte is dat de eerste rechter dit standpunt van geïntimeerde is bijgetreden;

Overwegende dat appellante weliswaar in een eerste brief van 19 september een eerste prijsofferte had gedaan van respectievelijk 40.000 en 38.000 lire per stuk (voor de zware en de lichtere trailers), in dewelke het « laden aan boord » begrepen was;

dat appellante echter reeds in een tweede brief van dezelfde datum een lager (« aangepast ») zeevrachttarief mededeelde (dat zij in haar eerste brief had aangekondigd), en in dit tweede schrijven 1° enerzijds specificeert dat dit nieuwe zeevrachttarief een vrachtprijs F.I.O. (free in and out) was, en 2° anderzijds een aparte prijs aanrekende voor het stuwen, namelijk (voor de zware en lichtere trailers) respectievelijk 17.000 en 15.000 lire per stuk : i.e. de aparte prijs waarover de betwisting thans loopt;

dat het lagere F.I.O. vrachttarief duidelijk gekoppeld werd aan het verschuldigd zijn van een aparte prijs voor « stowage »;

dat zulks overigens logisch was, vermits een bevrachting F.I.O. de kosten van stuwing niet insluit en ze ten laste laat van de lader;

Overwegende dat geïntimeerde dus vanaf dit ogenblik wist dat indien hij een bevrachting F.I.O. afsloot, een aparte prijs voor het stuwen zou worden in rekening gebracht;

dat geïntimeerde weliswaar in zijn brief dd. 25 september voorstelt andere en goedkope modaliteiten toe te passen voor het vervoer te lande : nl. vervoer van het kamp naar de haven, niet meer door de trailers bij middel van kranen, op wagens te laden en ze vast te snoeren, maar eenvoudig door sleping van de trailers bij middel van een dolly;

dat appellante deze goedkopere vervoermodaliteit kon bewerkstelligen en dienvolgens bij machte was, in haar schrijven van 30 september lagere prijzen aan te bieden, nl. respectievelijk 30.000 en 28.000 lire per stuk, in plaats van oorspronkelijk 40.000 en 38.000 lire per stuk;

dat het deze nieuwe prijzen zijn die appellante geeft onder de termen « van het kamp tot F.O.B. » — alles inbegrepen »;

Overwegende dat in die omstandigheden aan te nemen is dat met « alles inbegrepen » bedoeld werd : al de kosten van het gewijzigde vervoer (daarinbegrepen de tussenkomst van een derde firma voor het slepen van de trailers), alsook de douanerechten en het afnemen van de zijstukken van de trailers, waarover geïntimeerde in zijn brief van 25 september uitleg had gevraagd;

dat niets erop wijst dat de woorden « alles inbegrepen » zouden slaan op het stuwen en vastsnoeren van de koopwaar in het ruim;

dat de prijsofferte immers steeds een prijsofferte bleef « van het kamp tot F.O.B. » en hetzelfde geldt voor geïntimeerde's bevestiging dd. 21 oktober 1957;

dat geïntimeerde niet kan beweren dat, indien hij met de vervoerster « free in and out » heeft gehan-

terd, zulks is omdat de « stowage » volgens zijn contract met appellante ten laste bleef van deze laatste;

dat appellante's tweede brief dd. 19 september immers precies stipuleerde dat een F.I.O. bevrachtingsprijs zou gepaard gaan met een aparte vergoeding voor het stuwen (zie ook J. Heenen : Vente en Commerce maritime, p. 333, n° 319);

dat appellante, door te stipuleren zoals zij deed, geenszins geïntimeerde in dwaling heeft gebracht;

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering derhalve gegrond is;

dat meteen ook de tegenvordering ongegrond is vermits de latere in ontvangstneming van de koopwaar te wijten is aan geïntimeerde's ongerechtvaardigde weigering te betalen, terwijl de schade wegens ontakelde zijberden niet bewezen is;

Om deze redenen :

Het Hof, gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond;

Ontvangt het beroep en het incidenteel beroep, verklaart het eerste gegrond en het tweede ongegrond; doet het bestreden vonnis te niet waar het de eis als ongegrond heeft verworpen en in zake de kosten; opnieuw wijzende, veroordeelt geïntimeerde aan appellante te betalen de tegenwaarde in Belgische frank van 1.107.000 lire aan de hoogste koers op de dag der betaling, met de moratoire en gerechtelijke intresten;

Bevestigt het bestreden vonnis daar waar het de tegeneis als ongegrond heeft verworpen;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen;

Beveelt de afscheiding der kosten van beroep ten behoeve van Mter Cruyt, pleitbezorger die ter terechtzitting bevestigde de voorschotten te hebben gedaan.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 29 september 1960.

Voorzitter : M. Ulrix.

Raadsheren : M.M. Van Hamont en Vermeire.

Advokaat-generaal : M. jonkheer Glénisson.

Advokaat : Mr. J. Veldekens.

Hoger beroep tegen een strafvonnis, waarbij de zaak wordt uitgesteld tot na beslissing van het Hof van Cassatie in een similaire zaak. — Niet ontvankelijk.

Het bestreden vonnis beperkt er zich toe de zaak uit te stellen tot na de beslissing van het Hof van Cassatie in een similiair geding, waarin de verdachte niet betrokken is. Een dergelijke beslissing is een typisch voorbeeld van een préparatoire vonnis, waartegen geen onmiddellijk hoger beroep toegelaten is.

Ten aanzien van deze niet ontvankelijkheid kan de rechter in hoger beroep, wanneer een verdachte er belang bij heeft, op normale en zo snel mogelijke wijze te horen beslissen over de tegen hem ahangig gemaakte strafvordering, slechts de wens uitdrukken, dat de rechter in eerste instantie overwijd definitief uitspraak zou doen.

O.M. t/ Croughs.

Gezien het vonnis waartegen beroep is, gewezen op 10 mei 1960 door de Correctionele Rechtbank te Tongeren, Kamer met alleenzettelende rechter dat, statuerende op tegen spraak :

— de zaak uitstelt tot na het vellen van een arrest door het Hof van Verbreking inzake Baran;

— de zaak terug verzendt naar de heer Procureur des Konings te Tongeren om te handelen als naar rechte;

— de gerechtskosten voorbehoudt.

Gezien de beroepen tegen dat vonnis ingesteld;

.....
Na er over beraadslaagd te hebben ;

Gelet op het vonnis van de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Tongeren, gewezen op 19 mei 1960;

Overwegende dat, indien bij nazicht van de in de bundel berustende beroepsakte van het Openbaar Ministerie blijkt dat de vermelding van de maand in de dagtekening van dit stuk ontbreekt, kwestieus hoger beroep wel in mei 1960 ingeslagen werd, gelet op de datum van het vonnis enerzijds, 10 mei 1960, en de datum van afgifte van dit stuk anderzijds, door de hoofdgriffier van Tongeren, aan bedoeld Openbaar Ministerie, namelijk op 21 mei 1960, zodat het ingeslagen beroep op datum van 17 mei 1960 ingeleid werd;

Overwegende, dienvolgens, dat de hogere beroepen tegen voormeld vonnis gericht, regelmatig zijn naar de vorm en dat ze binnen de door de wet gestelde termijnen ingediend werden;

Overwegende dat het bestreden vonnis er zich bij beperkt de zaak uit te stellen tot na de uitspraak, in verbreking, van een similair geding, waarbij huidige beklaagde echter niet betrokken is;

Overwegende dat dergelijke beslissing een typisch voorbeeld daartelt van een preparatoir vonnis waartegen geen onmiddellijk verhaal in hoger beroep toegelaten is;

Overwegende nochtans dat beklaagde doet gelden dat de beweegredenen ervan de verdaging van de vervolging niet verrechtvaardigen en dat hij « belang en recht heeft een einde te zien stellen aan de vervolging »;

Overwegende dat, zo het enerzijds vaststaat dat zelfs zuiver voorbereidende vonnissen voor onmiddellijk hoger beroep vatbaar zijn wanneer zij aan de appelerende partij nadeel berokkenen en dat, anderzijds, de motieven die de eerste rechter ertoe hebben geleid uitstel uit te spreken, bedoelde verdaging bezwaarlijk verrechtvaardigen (gelet namelijk op de omstandigheid dat, bij gebrek aan verhaal vanwege het Parket geneeraal, de uitspraak van het Hof van Beroep niet voor verbreking vatbaar is ten nadele van de in deze zaak betrokken beklaagde) de beslissing waarvan hoger sprake van aard moet zijn — ten einde onmiddellijk hoger beroep toe te laten — de grond zelf van de zaak te beïnvloeden, met andere woorden : dat het beweerd ondergaan nadeel in rechtstreeks verband moet staan met de grond zelf van de vervolging;

Overwegende dat zulks « in casu » het geval niet is, vermits het uitsluitelijk gaat om een bloot uitstel, hoe onaangenaam dergelijke beslissing ook kan zijn voor de rechtsonderhorigen, die er belang bij hebben de tegen hen gerichte vervolgingen op normale en zo snel mogelijke wijze een einde te zien nemen;

Overwegende, in dergelijke omstandigheden, dat het Hof er zich dan ook slechts kan bij beperken de wens uit te drukken dat de rechter in eerste instantie de tegen beklaagde gerichte vervolging, onverwijld, ten gronde zou beslechten;

Om deze redenen,

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935 en op de in het bestreden vonnis aangehaalde wetsbepalingen; Verklaart het hoger beroep niet ontvankelijk;

Verwijst het Openbaar Ministerie in eerste aanleg in de beroepskosten;

Zendt de zaak terug naar de eerste rechter voor verdere behandeling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 3 oktober 1958.

Voorzitter : M. Wildiers.

Advocaten : Mrs. P. Van Doosselaere en Posenaeer.

1. Deskundig onderzoek. — Bevestiging bij brief van het wegens niet vervulling van substantiële formaliteiten nietig verslag. — Waarde ?
2. Aansprakelijkheid wegens door het vallen van bomen ontstane schade. — Strekking van art. 1384, I, B.W. — Bewijs van het gebrek.

1. Een deskundig verslag, dat wegens het niet vervullen van substantiële formaliteiten nietig is, verwerft geen geldigheid, wanneer het door de deskundige later bij brief na een tegensprekelijk bezoek ter plaatse, waarover geen verslag is opgesteld, bevestigd wordt, zeker niet wanneer deze bevestiging niet van de voorgescreven eedformule voorzien is.

2. De aansprakelijkheid krachtens art. 1384, lid I B.W. steunt op de vermoede fout. Het onderscheid van auteurs, met betrekking tot o. a. bomen, tussen het gebrek geschapen door de mens en het gebrek, werk van de natuur, met in dit laatste geval ontheffing van aansprakelijkheid, kan niet worden bijgetreden. Een dergelijk onderscheid zou aanleiding geven tot zo vele uiteenlopende beslissingen, dat er van distributieve rechtvaardigheid geen spoor meer zou overblijven.

De bewaker van een zaak kan, wanneer het gebrek, — het weze zichtbaar of onzichtbaar en al dan niet door de bewaker gekend — en het oorzakelijk verband bewezen is, zich nog slechts van zijn aansprakelijkheid bevrijden door het bewijs te leveren, dat de schade en niet het gebrek aan een vreemde oorzaak te wijten is.

Met het oog op het bewijs van het gebrek vermag de rechter uit een nietig verslag inlichtingen te putten tot staving van de andere aanwezige elementen.

Voet t./ Stad Antwerpen.

Overwegende dat de eis, waarvan de ontvankelijkheid niet ernstig betwist wordt, ontvankelijk is; dat voor zover nodig dient opgemerkt te worden dat gebeurlijk de nietigheid van het deskundig verslag geen reden van niet ontvankelijkheid van de eis uitmaakt;

Overwegende dat de eis er, volgens de termen der dagvaarding, toe strekt verweerster te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen de som van 44.240 frank, samen met de vergoedende intresten sedert 6 juli 1957, de gerechtelijke intresten en de gedingskosten; dat als rechtsgrond de artikelen 1382 tot

en met 1386, meer bepaaldelijk 1384 B.W.B. ingeropen worden;

Overwegende dat, voor wat de feiten betreft, het vaststaat en niet betwist wordt dat in de nacht van 6 juli 1957, rond 22 uur op de Mechelsesteenweg, ter hoogte van het Koning Albertpark te Antwerpen, schade werd veroorzaakt door een vallende boom, eigendom van verweerster, die er ook de bewaking over had, aan een autovoertuig, eigendom van aanlegger;

Overwegende dat bij bevel van de heer voorzitter dezer rechtbank, zetelend in kortgeding, dd. 12 juli 1957, waarvan geen afschrift wordt voorgelegd, de heer Nagels als deskundige werd aangesteld; dat diens opdracht, te oordelen naar de tekst van de dagvaarding in kortgeding, dd. 9 juli 1957 en de briefwisseling, erin zou bestaan hebben, kwestige boom te onderzoeken, te zeggen voor welke redenen hij gevallen is, of hij zich in goede of slechte staat bevond en of hij aangetast was door zicht- of onzichtbare gebreken, en verder op alle dienstige vragen door partijen te stellen te antwoorden;

Overwegende dat verweerster de nietigheid van het verslag van deze deskundige opwerpt wegens schending van artt. 315 en 317 W.B.R.;

Overwegende dat de heer Nagels, na door aanlegger in beweging te zijn gesteld, zich op 18 juli 1957 ter plaatse begaf om de achtergebleven boomstronk te onderzoeken, de stam zelf inmiddels reeds door verweerster verbrand zijnde; dat echter geenszins blijkt dat dit onderzoek zou geschied zijn na uitnodiging of in tegenwoordigheid van verweerster of haar gevolmachtigde; dat het voorafgaande verstrekken van inlichtingen door de Bestuurder der Stadsaanplantingen hieraan niets verandert;

Overwegende dat de heer Nagels, na dit eenzijdig bezoek ter plaatse, een verslag opstelde, gedagtekend van 31 juli 1957, doch naliet het aan verweerster in voorlezing te geven; dat partijen het er wel over eens zijn dat op 17 oktober 1957 een nieuwe bijeenkomst ter plaatse werd belegd waarop ditmaal beide partijen aanwezig of vertegenwoordigd waren; dat verweerster alsdan ook de gelegenheid kreeg haar opmerkingen te doen kennen; dat de heer Nagels echter alsdan naliet een nieuw verslag, gesteund op de tegensprekelijke vaststellingen van 17 oktober 1957, op te stellen; dat hij er zich mede vergenoegde, in een brief van 24 oktober 1957 zekere opmerkingen van verweerster te beantwoorden er bijvoegend: «zulks verandert niets aan mijn verslag...»; dat verweerster inmiddels nochtans geen mededeling van enig verslag bekomen had en het uiteindelijk eerst op 4 november 1957 was dat verweerster het verslag, gedagtekend van 31 juli 1957 toegezonden kreeg; dat tenslotte betwist en niet bewezen wordt dat er een verslag ter griffie zou nedergelegd zijn;

Overwegende dat het verslag van 31 juli 1957, opgesteld zonder dat verweerster verwittigd of aanwezig was, wegens de schending van haar rechten, als nietig moet beschouwd worden; dat weliswaar een nieuw tegensprekelijk bezoek ter plaatse ingericht werd, doch dat hiervan geen verslag werd opgesteld;

Overwegende dat van de brief van 24 oktober 1957 — alhoewel hij in dit opzicht dan nog zeer onduidelijk is — misschien zou kunnen gezegd worden dat de deskundige hierdoor in feite zijn verslag van 31 juli 1957 bevestigde; doch dat bezwaarlijk kon volgehouden worden dat hierdoor, in rechte, het verslag, dat bij gebrek aan substantiële formaliteiten nooit geldig was, opnieuw geldigheid zou bekomen hebben (zie in die zin Luik 28 maart 1950, J.T. 1950, 344) te meer dat deze gezegde bevestiging dan weer niet van de eedformule

— substantieel element — is voorzien (Verbr. 5 februari 1954, Pas. 1954, I, 497);

Overwegende dat het gezegd deskundig verslag derhalve wegens de menigvuldige leemten, welke het vertoont en waardoor de rechten van de verdediging werkelijk over het hoofd werden gezien, nietig dient verklaard te worden;

Overwegende dat de besluiten van aanlegger er op wijzen dat hij zich uiteindelijk enkel steunt op art. 1384 B.W.B., al. 1; dat hij in beginsel dus slechts het bewijs zou dienen te leveren van het gebrek van de zaak onder verweersters bewaking en het oorzakelijk verband tussen dit gebrek en de schade: dat verweerster dit beginsel aanvaardt doch haar verantwoordelijkheid verwerpt onder inroeping van heirkraft of toeval, en er bijvoegt dat de toepassing van art. 1384, al. 1, B.W.B., volgens de rechtsleer (De Page, T. II, compl. n° 1004) ook veronderstelt dat — wanneer het gaat over schade door bomen aangericht — het gebrek voldoende zichtbaar weze en dat de eigenaar van deze boom in dit geval in gebreke zou gebleven zijn de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen;

Overwegende dat de wijze waarop verweerster de door haar aangehaalde rechtsleer beschrijft, de indruk verwekt dat zij het principe van de bewezen fout van art. 1382, 1383 B.W.M. wil toepassen op het terrein van art. 1384 al. 1 B.W.B., dat zich in werkelijkheid beperkt tot de vermoede fout;

Overwegende dat kwestige rechtsleer in feite het klassieke onderscheid tussen bewezen en vermoede fout staande houdt, doch dat zij het gebrek, werk van de natuur — in tegenstelling met het gebrek geschapen door de mens — laat doorgaan als een reden van ontlasting;

Overwegende dat de Rechtbank evenwel dit onderscheid — en dit in overeenstemming met de rechtspraak (Verbr. 24 mei 1945, Pas. 1945, I, 172) — niet kan bijtreden; dat de uitbouw van een leer op een dergelijk onderscheid gesteund en haar toepassing op de praktijk, inderdaad aanleiding moet geven tot spitsvondige ontledingen van de vraag te weten wat wél en wat niet een gebrek is door de natuur geschapen, welke tenslotte moeten neerkomen op dergelijk uiteenlopende beslissingen dat er van distributieve rechtvaardigheid geen spoor meer blijft; dat het in dit opzicht volstaat te wijzen op het feit dat zowel een natuurlijk levende boom als een door de mens uit een dergelijke boom gemaakte paal, door de inwerking van de natuur kunnen verrotten, vallen en schade veroorzaken;

Overwegende dat dan ook, eenmaal het gebrek, weze het zichtbaar of onzichtbaar, door verweerster gekend of niet gekend, en het oorzakelijk verband bewezen zijnde, verweerster zich slechts van haar verantwoordelijkheid zou kunnen ontlasten door het bewijs dat de schade — en niet het gebrek — te wijten is aan een vreemde oorzaak;

Overwegende dat, met het oog op het bewijs van dit gebrek, de rechter vermog uit een nietig verslag inlichtingen te putten tot staving van de andere elementen in zijn bezit (Verb. 26 februari 1951, Pas. 1951, I, 424);

Overwegende dat volgens een verslag van 17 juli 1957, opgesteld door de bevoegde diensten van verweerster zelf, kwestige boom «over een lengte van circa 30 cm, gemeten van de wortelhals, een inrotting vertoonde»; dat dit gestaafd wordt door de gegevens van het verslag van 31 juli 1957 en de brief van 24 oktober 1957 van de heer Nagels volgens dewelke de stam bijna gans verrot was, nog slechts een klein gedeelte goede schors vertoonde en het hout bijna gans dood was;

Overwegende dat aldus de aanwezigheid van een gebrek aan de boom voldoende vaststaat;

Dat bovendien de heer Nagels in zijn brief van 24 oktober 1957 schrijft dat een zware windstorm voor gevolg heeft gehad dat de zieke en verrotte boom enige tijd vroeger is doorgebroken en «zulks toch zou voor-gevallen zijn (blijkbaar bedoeld; zelfs indien er geen storm ware geweest) maar dan waarschijnlijk enige tijd later»;

Overwegende dat kwestige boom viel rond 22 uur; dat volgens de aanduidingen van de anemometer der Kruisschanssluis, de wind tussen 21 uur en 21.25 uur, gedurende een tiental minuten, opliep van 0 meter per seconde tot een snelheid van 22 meter per seconde om te 21.30 uur terug op 9 meter per seconde te vallen; dat de wind tussen 21.30 uur en 22.30 uur bleef waaien aan circa 5 meter per seconde om rond 23 uur terug op 0 te vallen; dat volgens de schaal van Beaufort (Winkler Prins V° Wind) 54 km per uur beantwoordt aan flinke bries, 64 km per uur beantwoordt aan sterke bries, 77,4 km per uur beantwoordt aan stormachtige bries, en 90 km per uur beantwoordt aan storm, en er normaal eerst van ontwortelen van bomen spraak is bij windsnelheden van 24 tot 28 m per seconde;

Overwegende dat aldus de hoogste windstoot van 22 meter per seconde of 79,2 km per uur zelfs niet kan doorgaan als storm waarbij spraak is van ontwortelen van bomen; dat hierbij nog dient opgemerkt te worden dat deze 22 meter per seconde werd gemeten aan de Kruisschanssluis en dat de windsterkte op de plaats waar het ongeval zich voordeed, in het midden van een stadsagglomeratie, merklijk minder sterk moet geweest zijn;

Overwegende dat de wind ter plaatse van het ongeval op dit tijdstip bijgevolg niet het uitzonderlijk karakter vertoonde om als heikrchtig te kunnen aanzien worden, zelfs indien zich hierbij veranderingen in de windrichting voordeden;

Overwegende dat ook in dit verband nog dient herinnerd te worden aan het feit dat er ter plaatse blijkbaar geen gezonde bomen werden omgeworpen; dat aldus geen heikracht bewezen is en de verantwoordelijkheid voor de schade op verweerster blijft rusten;

Overwegende dat verweerster niet betwist dat de kosten van herstel van het voertuig van aanlegger 35.311 frank bedragen; dat blijkens de factuur hierop 1.766 frank belastingen à 5 % gestort werden; dat naar verweerster besluit en door aanlegger niet tegengesproken wordt, het verlet, volgens een niet voorgelegde tegensprekelijke vaststelling, veertien dagen zou geduurd hebben; dat de schade wegens verlet van een taxivoertuig billijk dient geschat te worden aan 200 frank per dag; dat de totale verletschade aldus 2.800 frank bedraagt;

Overwegende dat geen rekening kan gehouden worden met de factuur welke aanlegger zou betaald hebben voor het huren van een vervangingsvoertuig gedurende een langere duur dan hierboven gezegd, evenmin als met de kosten van herstellingen aan dit gehuurde voertuig, welke trouwens in beginsel ten laste van de verhuurder zijn; dat geen bewijs geleverd wordt van de schade aan dekens;

Overwegende dat de eis derhalve slechts gegrond is tot beloop van $35.311 \text{ F} + 1.766 \text{ F} + 2.800 \text{ F} = 39.877 \text{ frank}$;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak;
Na erover beraadslaagd te hebben;
Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;
Verklaart de eis ontvankelijk en in bovenstaande mate gegrond;

Verklaart het deskundig verslag nietig;

Veroordeelt verweerster om aan aanlegger te betalen, ten titel van schadeloosstelling, de som van 39.877 frank met de vergoedende intresten sedert 6 juli 1957, de gerechtelijke intresten en de gedingkosten;
Wijst aanlegger af van het meer gevorderde.

NOOT: Bovenstaand vonnis werd bij het in dit nummer ook gepubliceerd arrest van het Hof van Beroep te Brussel d.d. 3 februari 1960 bevestigd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

4e Kamer. — 25 november 1960.

Voorzitter: M. Pexsters, Alleensprekend Rechter.

O.M.: M. Weyens, Subst. Procureur des Konings.

Advocaten: Mrs. Degreef en Kranzen.

Afhouding gedaan van ambtswege door het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers op het mijnwerkerspensioen. Verrichting geschiedt enkel ten verzoeken van een Mutualiteit op eenvoudig schrijven van deze laatste. — Geen derdenbeslag, noch akkoord van de belanghebbende. — Ongeldige afhouding.

De luidens artikel 87 van de Besluitwet van 25 februari 1947 toegekende renten, pensioenen of andere voordelen zijn niet vatbaar voor inbeslagname. Aan deze regel wordt een uitzondering gemaakt voor wat de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de Staat, en Het Nationaal Pensioenfonds der Mijnwerkers betreft, die «van ambtswege» terugbetaling kunnen vorderen van ten onrechte uitgekeerde vergoedingen. De Mutualiteiten zijn niet bevoegd de laatstvermelde door hen gedane uitkeringen «van ambtswege» op te eisen maar dienen zich te schikken naar de regelen van het gemeenrecht wanneer art. 87 voormeld in zijn § 3 bepaalt dat ook zij het recht hebben beslag te leggen op door hen ten onrechte uitbetaalde sommen.

Vranken t./ Het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

Gezien de «in debet» geboekte rechtsinleidende dagvaarding betekend door deurwaarder J. Emmerechts te Brussel, de 4° april 1960;

Overwegende dat aanlegger van verweerster een som opeist van 19.540 frank, vermeerderd met de wettelijke verschuldigde intresten en de kosten, ingevolge ongewettigde afhoudingen gedaan op het pensioen van aanlegger vanaf de maand maart 1955 en wel tegen 500 frank per maand;

Overwegende dat partijen behoorlijk pleitbezorger stelden en de eis ontvankelijk is;

Overwegende dat verweerster niet betwist de door aanlegger aangegeven som van zijn pensioen te hebben afgehouden, en wel bij maandelijke afkortingen van 500 frank, maar voorhoudt hiertoe gerechtigd te zijn geweest, luidens artikel 87 van de besluit-wet van 25 februari 1947, omdat zij aangezocht werd dit te doen door de mutualiteit van aanlegger, de Liberale Ziekenkas;

Dat evenmin wordt ontkend dat voormelde afhoudingen niet werden gedaan ingevolge een beslag onder derden of akkoord met aanlegger, maar naar aanleiding van een schrijven van de Mutualiteit die beweert te veel aan aanlegger te hebben uitbetaald;

Overwegende dat luidens artikel 87 van de Besluit-wet van 25 februari 1947, de bij deze wet toegekende renten, pensioenen of andere voordelen niet in beslag kunnen worden genomen;

dat echter op dit principe een uitzondering wordt gemaakt ten voordele van de Algemene Spaar- en Lijf-rentekas, de Staat en het Nationaal Pensioenfonds der Mijnerwerkers die « van ambtswege » terugbetaling mogen eisen van de door hen ingevolge voormelde besluit-wet ten onrechte uitgekeerde bedragen aan de belanghebbenden;

Overwegende dat voormeld wetsartikel en zijn paragraaf 3 inhoudt dat ook de mutualiteit in voormelde omstandigheden tot deze terugvordering en inbeslagneming mag overgaan, maar dat de bewoording « van ambtswege » in deze paragraaf is weggelaten;

Dat hieruit dient afgeleid te worden dat de mutualiteit waarvan sprake enkel tot deze inbeslagneming mag overgegaan volgens de regelen van het gemeen recht hetzij bij middel van beslag onder derden of met akkoord van belanghebbenden hetgeen in het betrokken geval niet is gebeurd, en bijgevolg verweerster ten onrechte tot de bedoelde afhoudingen is overgegaan;

Overwegende dat de tussenkomst van de mutualiteit in het geding thans geen oplossing zou kunnen brengen vermits het vaststond dat er ter zake ten gepaste tijde geen derden beslag werd gelegd, noch dat de afhoudingen geschied zijn met akkoord van aanlegger;

Overwegende dat het niet blijkt dat door aanlegger een ingebrekestelling werd gedaan ten einde vergoedende intresten te bekomen en deze dan ook niet kunnen worden toegekend;

Dat voor het overige de eis gegrond is;

Gelet op de voorschriften van de artikelen 2, 30 tot 37 der wet van 15 juni 1935, welke nageleefd werden;

Om deze beweegredenen,

De Rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak;

Gehoord in openbare terechtzitting van 4 november 1960, de heer P. Weyens, Substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, gegeven in het Nederlands;

Alle verdere en meer uitgebreide besluiten van de hand wijzende;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond zoals in voorgaande beweegredenen nader bepaald;

Veroordeelt verweerster aan aanlegger te betalen de som van 19.540 frank, vermeerderd met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Wijst aanlegger af van het overige van zijn aanspraken;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-tengestaande alle verhaal en zonder borg, behalve voor de kosten.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

2 mei 1958.

Voorzitter : M. Meulemans, wn. voorzitter.

Rechters : M.M. Boeyé en Helleputte.

Advokaten : Mrs. E. Van Dessel en A. De Pauw.

Aansprakelijkheid. — Dorsondernemer. — Brand veroorzaakt door vuurgenster. — Gebrek van de traktor. — Artikel 1384 B.W. — Schadeloosstelling.

De dorsondernemer dient op grond van art. 1384 B.W., wegens gebrek van de zaak aansprakelijk gesteld te worden en tot schadeloosstelling verwezen, voor al de schade die werd veroorzaakt door vuurgensters welke uit de uitlaatbuis van zijn traktor vlogen.

N.V. Ass. B.B. en Jordens L. t/ Alen J.L.

Overwegende dat eisers om veroordeling verzoeken van verweerder tot betaling van schadevergoeding wegens de gevolgen van een brand die bij eiser Jordens Louis is ontstaan en waarvan de verantwoordelijkheid lastens verweerder wordt gelegd; dat eiseres N.V. « Assurantie van de Belgische Boerenbond » terugbetaling vordert van de som van 22.000 fr. die zij als verzekeraarster, en derhalve in zijn rechten gesubrogeerd, aan haar verzekerde Jordens Louis heeft uitgekeerd, dan wanneer deze laatste betaling vordert van de door hem werkelijk geleden schade, d.i. de volledige schade (90.486 fr.) onder aftrek van de vergoeding die hij van zijn verzekeraarster heeft opgetrokken, d.i. 90.486 fr. — 22.000 fr. = 68.486 fr.;

Overwegende dat verweerder op 25 september 1956, omstreeks 13.50 uur, op de hoeve van eiser Jordens aanvang nam met het dorsen van zijn korenoogst; dat hij zijn dorsmachine in een loods tussen de korenschoven plaatste en de traktor die de dorsmachine aandreef, buiten de loods liet draaien; dat het gedorstte stro, naargelang er gedorst werd, nevens de traktor, e.w. op 1,50 m ervan, opgestapeld werd;

Overwegende dat er rond 16.30 uur in deze mijt brand uitbrak die niet kon overmeesterd worden derwijze dat de ganse loods met de erin geoogste vruchten alsook de dorsmachine vernield werden;

Overwegende dat het uit de gegevens van de strafbundel duidelijk en ten genoegte van recht blijkt, daar deze feiten door bijna al de getuigen en zelf door verweerder Alen worden bevestigd :

- 1) dat de brand ontstaan is in de nevens de traktor staande mijt;
- 2) dat er vuurgensters uit de uitlaatbuis van de traktor vlogen, en
- 3) dat niemand sinds het werk bezig was had gerookt en dat geen kinderen rond de mijt hadden gelopen;

Overwegende dat het in deze omstandigheden kan aangenomen worden dat de oorzaak van de brand te vinden is in het defekt waarmee de traktor behept was, dit is het feit dat hij vuurgensters loste, wat verweerder, volgens eigen verklaring, voor de eerste maal vaststelde;

Overwegende dat dit defekt de oorzaak blijkt te zijn van de brand, die niet zou ontstaan zijn indien de traktor, zelfs in korte nabijheid geplaatst van het stro, geen vuurgensters had gelost;

Overwegende dat verweerder vergeefs thans bevestigt dat zijn traktor voorzien was van een knaldemper derwijze dat het uitgesloten zou zijn dat hij vuur-

gensters loste; dat zelfs, indien zulks bewezen was, er dan zou dienen aangenomen te worden dat de aanwezigheid van dit toestel de uitlating dezer gensters niet belette;

dat het immers uitgesloten is dat de eensluidende verklaringen der getuigen en de bekentenis van verweerder wat dat punt betreft zouden onwaar zijn; dat er insgelijks geen aanleiding bestaat verweerder toe te laten het bewijs te brengen dat vóór de brand van 25 september 1956 verschillende arbeiders gerookt hadden; dat de bij het repressief onderzoek afgelegde verklaringen — waaronder deze van verweerder zelf — immers ten genoegen van recht dit feit tegenspreken, waarover een nieuwe ondervraging, anderhalf jaar na de brand, zonder nut blijkt te zijn;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de door eisers ingestelde eis niet wordt betwist evenmin het bedrag van de vergoeding die zij ingevolge haar contractuele verplichtingen uitkeerde en het bedrag van de door eiser gevorderde schade.

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende,

Verwijst verweerder te betalen:

A. aan eiseres N.V. (Assurantie van de Belgische Boerenbond), de som van 22.000 fr., met de vergoedende intrest vanaf de uitbetaling, dit is vanaf 1 november 1956 op 20.000 fr. en vanaf 15 september 1957 op 2.000 fr.;

B. aan eiser Jordens Louis, de som van 68.486 fr. met de vergoedende intresten vanaf 25 september 1956;

Verwijst verweerder tot de gerechtelijke intresten op deze sommen vanaf 17 augustus 1957 en tot de kotsen van het geding.

NOOT. — Vgl. Vred. St.-Niklaas, 4 maart 1959, Rechtsk. Tijdschrift 1960, nr. 4, lbz. 284; Burg. Rk. Veurne, 29-4-54, R.W. 1954-55, 1728; Corr. Rk. Bergen, 10 juli 1939, Bull. Ass. 1939, 896, Beroep Brussel, 30 okt. 1957, J. Trib. 1958, 222; Beroep Brussel, 9 nov. 1946, Bull. Ass. 1948, 123; Cass. 9 nov. 1953, R.G.A.R. 1954, 5396; Burg. Rk. Namen, 8 juni 1944, Bull. Ass. 1944, 356; Rk. v. Kooph. Kortrijk, 21 nov. 1953, R.W. 1953-54, 1441; Burg. Rk. Brussel, 1 juli 1950, Bull. Ass. 803, Pas. III, 123.

Dit vonnis werd bij arrest van 7 november 1960 door de 3e Kamer van het Hof te Brussel bevestigd, met volgende redengeving:

Overwegende dat de aanspraken van geïntimeerden, alsmede de feitelijke omstandigheden, in dewelke de brand ontstaan is, door de eerste rechter nauwkeurig uiteengezet werden;

Overwegende dat het Hof zich aansluit bij de oordeelkundige beweegredenen waarop het bestreden vonnis gevestigd staat, en waartegen door appellant thans geen doeltreffende rechtsmiddelen of weerleggingen worden ingebracht doch slechts loutere beweringen;

Overwegende dat de gegevens van de strafbundel duidelijk uitwijzen dat de brand veroorzaakt werd door het gebrek waarmede de traktor behept was, namelijk het feit dat hij langs de uitlaatbuis vuren gensters loste, waardoor de zich slechts op 1,50 meter afstand bevindende stromijt vuur vatte;

Dat appellant overigens zelf het bestaan van dit gebrek toegaf, hetwelk trouwens dadelijk door de rijkswachters was opgemerkt geworden.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 11 mei 1960.

Voorzitter: M. Van den Berghe.

Referendaris: M. P. Quanjard.

Advokaten: Mrs Lebacq en Buysse.

Faillissement. — Bewijsplicht van de aangever ener schuldvordering. — Bij betwisting ener schuldvordering is de curator gerechtigd een wedereis in te stellen. — Vereisten voor de ontvankelijkheid daarvan.

De curator moet de gronden van de door hem betwiste schuldvordering niet bewijzen. Het is de aangever van de schuldvordering, die dezelve moet bewijzen.

De curator heeft bij betwisting ener schuldvordering het recht een wedereis in te stellen. De wedereis moet echter een verweermiddel tegen de hoofdeis zijn of op dezelfde rechtsbronnen als de hoofdeis steunen.

Faillissement Masson t./ Vermeiren.

Overwegende dat de curator de schuldvordering betwist;

Overwegende dat aangever ten onrechte oordeelt dat de curator de gronden zijner betwisting zou moeten bewijzen;

Overwegende dat het aangever is die de gegrondheid zijner vordering moet bewijzen;

Overwegende dat in casu aangever in gebreke blijft enig bewijs voor te brengen, daar de door hem voorgebrachte stukken geen vaste datum hebben en aan de Rechtbank de zekerheid niet verstrekken die nodig is, gezien de gekende strafbare handelingen door aangever en gefailleerde gepleegd;

Overwegende dat deze aangifte moet verworpen worden;

Tegeneis.

Overwegende dat verweerder op tegeneis de ontvankelijkheid van de tegeneis betwist;

Overwegende dat curator op betwisting dezelfde rechten heeft om een tegeneis te formuleren als op dagvaarding;

Overwegende dat hiervoor de tegeneis een verweermiddel tegen de hoofdeis moet zijn, omdat compensatie mogelijk is;

Overwegende dat in casu van geen compensatie kan sprake zijn daar, trouwens volgens stelling van de curator, de hoofdeis ongegrond is en de aangifte dient verworpen;

Overwegende dat de tegeneis nog kan ingesteld worden wanneer hij steunt op dezelfde rechtsbronnen als de hoofdeis;

Overwegende dat dit in casu niet het geval is, daar de hoofdeis steunt op o.a. een lening en de tegeneis op een beweerd bestaan van een feitelijke vennootschap;

Overwegende dat de tegeneis onontvankelijk is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, vonnis wijzende overeenkomstig art. 504, Wet op de Faling, verwerpt uit het faillissement de beweerdte schuldvordering aangegeven door Vermeiren;

Verklaart de door de curator gestelde tegeneis tegenover O. Vermeiren onontvankelijk;

Verwijst de curator qualitate qua tot de kosten der verificatie door huidig vonnis gesteld.

POLITIËRECHTBANK TE DUFFEL

9 november 1960.

Rechter : J. Porters.
Advokaat : J. Orlans.

Wegverkeer. — Inbreuk op artikel 87, 1 al. 2 (luchtbanden zonder duidelijk getekende loopstrook) van het Kon. Besl. van 10-12-1958. — Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de afgevaardigde beheerder der vennootschap, eigenares van het in overtreding bevonden voertuig.

Volgens de heersende opvatting van het Belgisch Strafrecht kan een rechtspersoon geen strafrechtelijke aansprakelijkheid oplopen voor zijn handelingen.

Het zijn de natuurlijke personen, d.i. de levende organen, door bemiddeling derwelke het abstracte wezen, dat de rechtspersoon uitmaakt, in concreto handelt, die deze strafrechtelijke verantwoordelijkheid dragen.

Indien de wet deze strafrechtelijk verantwoordelijke natuurlijke persoon niet heeft bepaald of aangewezen, hoort het de Rechtbank na te gaan, met inachtneming der bijzondere omstandigheden, eigen aan elke zaak, door toedoen van welke natuurlijke personen de inbreuk in feite gepleegd werd.

Wanneer de materiële en technische uitrusting, eigendom der vennootschap, niet beantwoordt aan de vereisten der wet, wordt de afgevaardigde beheerder, die ter zake van het dagelijks bestuur het hoogste gezagsorgaan der vennootschap vertegenwoordigt, in beginsel vermoed deze strafrechtelijke natuurlijke persoon te zijn.

Het staat de afgevaardigde beheerder vrij dit vermoeden te zijnen laste te ontcrachten door aan te tonen dat de betrokken aangestelde eigenmachtig gehandeld heeft zonder enige desbetreffende opdracht der vennootschap zodat de inbreuk mag gedacht worden gepleegd te zijn in afwezigheid, buiten weten en zonder enig bevel van de afgevaardigde beheerder of door op grond van statutaire beschikkingen of van andere ernstige bescheiden aan de onderzoekende macht de strafrechtelijk verantwoordelijke natuurlijke persoon aan te wijzen.

Beklaagd te O. L. Vrouw-Waver, kanton Duffel, de 4e januari 1960;

Bij inbreuk op de wet van 1-8-1899, art. 2 en op het K.B. van 8-4-1954, gew. K.B. 15-6-1954, 4-6-1958, samengeschiedeld door K.B. van 10-12-1958;

Op de openbare weg een voertuig in het verkeer te hebben gebracht dat in onbeladen toestand op een horizontale weg met een grotere snelheid dan twintig kilometer per uur kan rijden, waarvan de luchtbanden geen duidelijke loopstrook hadden.

De Rechtbank :

Gezien de stukken van het geding, gezien het artikel 153 van het Wetboek van Strafvordering; gehoord het Openbaar Ministerie in zijn samenvatting en zijn besluiten, gehoord de gedaagde in zijn middelen van verdediging;

Aangezien gedaagde de materialiteit van het hem ten laste gelegde feit niet ontkent doch doet gelden dat hij als afgevaardigde beheerder van de vennootschap, eigenares van het betrokken voertuig, niet strafrechtelijk verantwoordelijk kan gesteld worden voor de bedoelde inbreuk;

Aangezien een rechtspersoon, volgens de heersende opvatting van het Belgisch Strafrecht, geen strafrechtelijke aansprakelijkheid kan oplopen, krachtens het

beginsel : « nulla poena sine lege »; dat zulke strafrechtelijke verantwoordelijkheid inderdaad nergens door de Belgische strafwetten aan de rechtspersonen wordt opgelegd;

Aangezien het verstandelijk inzicht, gevolgd door een vrije wilsbeschikking, aan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid ten grondslag ligt (F. Thiry, Cours de dr. pénal n° 71; J. Simon, Handb. v. h. Belg. Strafr., n° 81) en dat de rechtspersonen niet over deze faculteiten beschikken; dat dienvolgens het adagium « Societas delinquere non potest » ter zake toepasselijk is (L. Fredericq, Tr. de dr. Comm. b., t. VIII, blz. 742, n° 526; J. Van Houtte, La Responsabilité pénale des sociétés de comm., Belg. Jud. 1933, blz. 419-436);

Aangezien een rechtspersoon niet door intimidatie kan beïnvloed worden en evenmin voor loutering of wederopvoeding vatbaar is; dat zodoende de bestrafing van een rechtspersoon alle zin zou missen van uit het standpunt van het klassieke strafrecht;

Aangezien luidens artikel 39 van het Strafwetboek de geldboete een persoonlijk karakter draagt en de dader zelf der inbreuk moet treffen (Cass. 4 mei 1880, Pas. 1880, I, 157; 5 mei 1902, Pas. 1902, I, 231; 21 mei 1928, Pas. 1928, I, 165; 25 mei 1932, Pas. 1932, I, 170; Beroep Gent, 21 april 1925, Pas. 1825, II, 211);

Aangezien het abstracte wezen, dat de rechtspersoon uitmaakt, in concreto handelt door bemiddeling van levende organen, dit is, van natuurlijke personen, die het vermogen van de rechtspersoon beheren; dat deze natuurlijke personen derhalve de strafrechtelijke verantwoordelijkheid dragen voor de handelingen van de rechtspersoon (Haus, Princ. gén. du dr. pén. m., 2e éd. t. I, nr 257; Prins, Science pén. et dr. pos. nr 194 vv.; Braas, Précis du dr. pén. 1936, blz. 88; J. Constant, Manuel de dr. pén. t. I, nr 36; Pand. b. V° Action publ. nr 34 en 35; Cass. 12 juli 1905 met besluiten van de Proc. Gen., Pas. 1905, I, 299; Cass. 8 april 1946, Pas. 1946, I, 137 met nota);

Aangezien de wet, ter zake van onderhavige inbreuk, de strafrechtelijk verantwoordelijke persoon, handelend als orgaan van de rechtspersoon, niet heeft bepaald noch aangewezen; dat het derhalve de Rechtbank behoort na te gaan met inachtneming der bijzondere omstandigheden, eigen aan elke zaak, door toedoen van welke natuurlijke persoon in feite de inbreuk gepleegd werd (Nijpels et Servais, Code pénal belge interprété, 3e éd. art. I, nr 2; Pand. b. V° Resp. pénale, nr 31; Rép. prat. dr. b. V° Infractions et répress. en gén. nr 228; Cass. 25 mei 1932, Pas. 1932, I, 170; Cass. 8 april 1946, Pas. 1946, I, 137);

Aangezien de gedaagde aanvoert dat hij het bedoelde voertuig, dat het eigendom is der vennootschap, waarvan hij de afgevaardigde beheerder is, niet persoonlijk bestuurde op het ogenblik der feiten doch erkent dat het bestuurd werd door een aangestelde dezer vennootschap; dat het hem als afgevaardigde beheerder daarenboven materieel onmogelijk is zich persoonlijk in te laten met alle ondergeschikte opdrachten, die de veelzijdige en uiteenlopende activiteit van een belangrijke vennootschap noodzakelijk omvat;

Aangezien echter de afgevaardigde beheerder het hoogste uitvoerend gezagsorgaan der vennootschap vertegenwoordigt, wat betreft het dagelijks bestuur; dat derhalve op hem in laatste instantie de taak berust te zorgen dat de materiële en technische uitrusting, eigendom der vennootschap, hierin begrepen de voertuigen, beantwoordt aan de voorschriften der wet; dat hij dienvolgens in beginsel mag vermoed worden voor de desbetreffende tekortkomingen de strafrechtelijk

verantwoordelijke natuurlijke persoon te zijn en dat het hem niet toekomt deze strafrechterlijke verantwoordelijkheid zonder meer af te wentelen op aangestelden, die aan zijn gezag, leiding en toezicht onderworpen zijn (Cass. 18 okt. 1948, Pas. 1948, I, 572); dat inzonderheid, wanneer door de vennootschap in strijd met art. 89 van het Kon. Besl. van 10-12-1958 niet wetmatig uitgeruste voertuigen op de openbare weg in het verkeer worden gebracht of gehouden, de strafrechterlijke verantwoordelijkheid voor deze inbreuk niet berust op de bestuurder van het betrokken voertuig, voor zover deze als aangestelde der vennootschap handelt binnen de grenzen zijner opdracht;

Aangezien de afgevaardigde beheerder dit vermoeden te zijnen laste kan ontkrachten door aan te tonen dat de betrokken aangestelde eigenmachtig heeft gehandeld, zonder enige desbetreffende opdracht der vennootschap, zodat de inbreuk mag geacht worden gepleegd te zijn in afwezigheid, buiten weten en zonder enig bevel van de afgevaardigde beheerder (nec praesente, nec sciente, nec imperante); dat hij zich eveneens aan dit vermoeden kan onttrekken door op grond van statutaire beschikkingen, van een reglement van inwendige orde of van andere ernstige bescheiden aan de onderzoekende macht de strafrechterlijke verantwoordelijke natuurlijke persoon aan te wijzen;

Aangezien gedaagde evenwel in gebreke gebleven is zulk bewijs te leveren; dat hij integendeel, toen hij door de politie in dato 6 februari 1960 ter zake onderhoord werd, zijn strafrechterlijke verantwoordelijkheid uitdrukkelijk heeft erkend (Cass. 5 februari 1906, Pas. 1906, I, 119);

Om deze redenen :

Krachtens bovenvermelde artikels en art. 28, 38, 40, 58 S.W.B., art. 152, 161 en 162 W.S.V., en art. 11, 16, 21, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935, waarvan de bepalingen door de heer voorzitter worden aangeduid;

Veroordeelt gedaagde op tegenspraak tot een geldboete van 15 fr. op 300 fr. gebracht krachtens art. 1 der wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimes;

Zegt dat bij gebrek aan betaling binnen de tijd bepaald bij art. 40 van het Strafwetboek, de geldboete van 15 fr. zal mogen vervangen worden door een gevangenzitting van drie dagen;

Verwijst gedaagde in de kosten van het geding begroot tot heden en belopende in het geheel op 24 fr.;

Belast het Openbaar Ministerie met de tenuitvoerlegging van huidig vonnis.

POLITIERECHTER TE ANTWERPEN

29 september 1960.

Rechter : M. Van den Bergh.

Advokaten : Mrs. W. Clijnmans en P. Van Doosselaere.

Wegverkeer. — Verplichtingen en voorrang van de bestuurder van een ziekenwagen. — Verplichtingen van de bestuurder op een hoofdweg, wanneer hij het speciaal geluidssignaal hoort.

Artikel 37 van het Algemeen Wegverkeersreglement moet op beperkende wijze worden uitgelegd. De algemene door bedoeld reglement voorgeschreven regels van voorzichtigheid gelden ook voor de bestuurders van ziekenwagens. Het tweede lid van artikel 37 herinnert uitdrukkelijk hieraan.

De bestuurder van een ziekenwagen moet voor

tekens 1 A en 26 stoppen. Anderzijds geniet hij, zodra hij het speciaal geluidssignaal laat horen, voorrang ten opzichte van de bestuurder van de hoofdweg, die verplicht is zijn voertuig ogenblikkelijk tot stilstand te brengen. De bestuurder van de hoofdweg, die beweert het speciaal geluidssignaal niet te hebben gehoord, moet bewijzen, dat hij dit uit oorzaak van bijzondere omstandigheden niet kon horen.

O.M. en Van der Aa t/ Heymans en Commissie van Openbare Onderstand t/ Brasschaat en N.V. Verzekeringsmaatschappij De Schelde t/ Van der Aa.

Ten gronde :

Overwegende dat dit ongeval zich voordeed op 24-2-1960, rond 14 u. 25', bij regen, op de aansluiting Bredabaan - Augustijnslei te Brasschaat, in volgende omstandigheden: beklagde Heymans, voert een ambulantiwagen, eigendom van de C.O.O. van Brasschaat door de Augustijnslei; met opdracht, een op de openbare weg overleden persoon te gaan ophalen. Hij moet naar rechts zwenken op de Bredabaan.

Op de rechterhoek van het kruispunt Bredabaan, met het licht in richting Augustijnslei, staat een oranje flikkerlicht, alsmede het verbodsteken nr. 26 « Stop »; op ongeveer 100 meter vóór dit teken staat ook het gevaarsteken 1 a (omgekeerde driehoek) opgesteld.

Hij komt in botsing met het voertuig gevoerd door Van der Aa, komend uit richting Brasschaat-Polygoon en rijdend naar Merksem toe, dit rakend in de rechterflank.

De vermoedelijke plaats van botsing, volgens schets is gelegen op 6 meter ongeveer van de rechterboordsteen: tussen de twee tramsporen, maar dichtbij het linkertramspoor, gezien uit de richting Wuustwezel, een weinig voorbij de hoek der Augustijnslei.

Heymans verklaart dat, gekomen voor de kruising der Bredabaan en Augustijnslei, hij zijn snelheid verminderde en het waarschuwingstoestel voor ambulantiwagen deed werken. Hij had de personenwagen opgemerkt, komende uit richting Brasschaat-Polygoon, op nog ongeveer 25 meter van het kruispunt, toen hij op het kruispunt aankwam, en reeds begonnen was de Bredabaan op te rijden. In de mening verkerend dat hij nog voldoende tijd had om volledig de Bredabaan op te rijden, gezien de afstand die hem nog van het aankomende voertuig scheidde, vervolgde hij zijn weg, en reed de Bredabaan op. Op ongeveer de helft van de door hem af te leggen bocht om de Bredabaan op te rijden, werd zijn voertuig in de linkerflank aangereiden door de personenwagen die hij had zien aankomen. Zijn medeinzittende, in dienst van de C.O.O. Cox, Hilda verklaart, bij onderhoor op 24 februari 1960, dat de bestuurder der ambulantiwagen het geluidstoestel in werking bracht, even voor het kruispunt, en dat hij zijn snelheid verminderde. Zij kan niet zeggen of hij voor het kruispunt heeft stilgehouden of niet. Terwijl de bocht werd genomen voelt zij de hevige slag op de linkerzijde van de ambulantiwagen. Ter zitting verklaart zij dat de voerder van de ambulantiwagen de bel heeft aangezet op 80 meter van de Bredabaan op hoogte der garage Hendrickx, op aanhoudende wijze. Zijnerzijds verklaart Van der Aa, dat zijn uiterste rechterzijde aanhoudend, hij ongeveer op het midden van het kruispunt der Bredabaan en Augustijnslei, in de rechterflank van zijn voertuig werd aangereiden, en zijn voertuig meegetrokken en weggeduwd werd naar de linkerzijde der rijbaan. Hij had het bijzonder waarschuwingstoestel niet gehoord en veronder-

stelt dat het niet in werking was. Zijn medeinzittende Clerckx, Henri zegt op 24 februari 1960, dat geen der richtingaanwijzers van de ambulantiëwagens in werking was. Hij heeft geen waarschuwingstoestel gehoord vóór of tijdens de aanrijding. Ter zitting verklaart hij, eerst de wagen gezien te hebben, en dan pas de bel te hebben gehoord; op het ogenblik der aanrijding stond de bel nog op.

In Rechte:

Overwegende dat betichting A te weerhouden is lastens de voerder van de ambulantiëwagens; hij moest stoppen, bij aanwezigheid van de tekens 1a en 26 op de Augustijnlei, daar artikel 37 beperkenderwijze moet uitgelegd worden; (A.R. 8-4-1954 — Appel Liège 27 november 1958 — R.G.A.R. 1959 nr. 6230 — J.L. 1958-59 p. 169 — Rev. Dr. Pén. 1958-59, p. 722);

Overwegende dat anderzijds, van het ogenblik dat de voerder van de ambulantiëwagens, zijn waarschuwingstoestel in werking had gesteld, hij voorrang genoot, op de voerder van de hoofdbaan, daar deze voor plicht had ogenblikkelijk in stoptoestand te komen; dat het niet voldoende is dat deze beweert het bijzonder geluidssignaal niet te hebben gehoord, maar moet bewijzen dat tengevolge van bijzondere omstandigheden, hij dit geluidssignaal niet kon horen, wat hij niet doet, noch aanbiedt te bewijzen. (vgl. A.R. 8-4-1954 met aanmerkingen. Arrest vb. 17 maart 1958 — Rev. Dr. Pén. et de Crimin. 1857-58 p. 939 en Pas. 1958 1.789. vonêche et SC.A. «Zurich» et «Boveuse») dat alleen aanvaard moet worden dat het geluidssignaal hoorbaar was (6 februari 1952 — Bull. Ass. 1952-292 et les obs.), dat uit de wisselende verklaringen en de weifelende houding van de medeinzittenden, Cox, in dienst van de C.O.O. Brasschaat bij Heymans, en Clerckx bij Van der Aaa, dient weerhouden te worden dat op het ogenblik der botsing het geluidssignaal in werking was, en dus zeker bij de nadering van het kruispunt (even vóór de kruising, zegt Cox in eerste verklaring) in werking was gesteld; dat het derhalve hoorbaar was, voor de voerder op de hoofdbaan, bij de normale aandacht die hij steeds moet hebben op een aansluitingspunt;

Overwegende dat de betichting B ten laste van Heymans niet kan weerhouden worden;

Overwegende, dat de vraag of de voerder van de ambulantiëwagens wel gerechtigd was, zijn geluidssignaal in werking te stellen bij opdracht van het lichaam van een op de weg overleden persoon op te halen, kan terzijde worden gelaten, vermits de berijder van de hoofdbaan die opdracht niet kon kennen; (Van Roy. Code de la circulation).

Overwegende dat Heymans door niet te stoppen aan het kruispunt foutief heeft gehandeld, hoewel genietend van het voorrangrecht;

dat dit des te meer het geval is, daar hij aldus de tijdspanne voor hoorbaarheid van zijn geluidssignaal heeft ingekort, bijgedragen heeft in de schadelijke gevolgen der botsing;

dat dit des te meer het geval is, daar hij, in plaats van zijn bocht naar rechts kort te nemen een brede « ommezwaai » heeft genomen vermits het punt van botsing gelegen is op 6 meter van de rechterboordsteen;

dat, had hij gestopt, normaal zijn draai nemend op de Bredabaan, bij kleine snelheid zoals gewoon, na opnieuw aanzetten, de schadelijke gevolgen zeker niet zo groot zouden zijn geweest en de botsing misschien vermeden, te meer, daar hij, op 25 meter afstand de voerder op de prioritaire baan ziet aankomen, en blijkbaar zijn signaal niet gehoord hebbend of er geen gevolg aan gevend;

dat de algemene regels van voorzichtigheid voor-

geschreven door de wegcode, ook voor de voerders van de ambulantiëwagens gelden, en artikel 37, al. 2° imperatief in herinnering brengt (op voorwaarde dat zulks geen gevaar voor de andere weggebruikers oplevert); Overwegende, dat weerhouden dat Van der Aa, in overtreding van artikel 37 evenmin als Heymans heeft gestopt, en het geluidssignaal, bij normale aandacht kon horen, beide voerders elk voor de helft aansprakelijk zijn in de schadelijke gevolgen;

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Barents J.*, Inleiding tot het denken van N. Machiavelli. 3e dr. Assen, Born.
- Eggers J.*, Over de verhouding van eigendom en verbintenis, Amsterdam, Noord-Hollandse U.M. (Mededelingen der Kon. Ned. akademie van wetenschappen, afd. Letterkunde, Nieuwe reeks).
- Eysinga W. J. M. van*, Rechtsgemeenschappen vóórlop. Amsterdam, Noord-Hollandse U.M. (Mededelingen der Kon. Ned. akademie van wetenschappen, afd. Letterkunde, Nieuwe reeks).
- Haarselhorst W.C.A.M.*, Verenigingsadministratie, Utrecht, De Lanteern.
- Hoogeveen W.*, Tarief van invoerrechten, Zwolle W. E. J. Tjeenk Willink Nederlandse staatswetten. Ed. Schuurman & Jordens.
- Langen W. J. de*, Inleiding tot het balanswezen, 3e dr. Alphen aan den Rijn, N. Samson.
- Nagel W. H.*, Crimineel ABC. 's-Gravenhage, D. A. Daamen.
- Schroevens J. F.*, Inleiding tot de controle der gemeentefinanciën. 2e dr. Alphen aan den Rijn, N. Samson.
- Vergragt J. H.*, Wetten betreffende uitoefening der geneeskunst, met aantekeningen, besluiten, enz., ter uitvoering en jurisprudentie. W. E. J. Tjeenk Willink.
- Veringa H.*, De controlefunctie van de administratie. Leiden, H. E. Stenfert Kroese.
- Versteeg Th. A.*, Overzicht van privaatrechterlijke uitspraken van de Hoge Raad. 's-Gravenhage, A. Jongbloed & Zoon.

Frankrijk

- Amphoux J.*, Le Chancelier fédéral dans le régime constitutionnel de la République fédérale d'Allemagne, La Pensée universitaire.
- Berman Donke, Goldstain, Hazard, Lonasco, Kopelmanas, Metelius, Pisar, Schmittohoff, Trammer, Tunc Van Reepingen et Vassilev*, Aspects juridiques du commerce avec les pays d'économie planifiée. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Borella Fr.*, Le Passeport. Libr. Pedone.
- Borysewicz M.*, L'Intervention de la Sécurité Sociale dans les rapports alimentaires entre époux. La Pensée universitaire.
- Bourel P.*, Les Conflits de lois en matière d'obligations extracontractuelles. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Bowie R. et Friedrich C. J.*, Etudes sur le fédéralisme. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Briggs H. W.*, La Compétence incidente de la Cour internationale de justice en tant que compétence obligatoire. Libr. Pedone.
- Chapar F.*, Petit Guide à l'usage des jurés de la Cour d'assises. Lib. Gén. de Droit et de Jurispr.

- Coret A.*, Le Condominium. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Di Malta P.*, Essai sur la notion de pouvoir hiérarchique. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Englert Ch.*, L'Invention faite par l'employé dans l'entreprise privée. Verlag für Recht und Gesellschaft, Interdoc.
- Guyomar G.*, Le défaut des parties à un différend devant les juridictions internationales. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Jouve Cl.*, Le fondement de la responsabilité du transporteur dans le transport terrestre des personnes. Libr. La Pensée universitaire.
- Petot J.*, Des Communautés européennes à la Fédération. Libr. Pedone.
- Plouffe A. B.*, Jurisprudence comparée sur le revenu impossible. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Reinach J.*, Ebauche d'une mancipation. Belles Lettres.
- Rossi H.*, Les Successions testamentaires dans l'ancien droit corse. Libr. La Pensée universitaire.
- Rouast A. et Durand P.*, Droit du travail. 2e édit. Dalloz.
- Rousseau Ch.*, Droit international public approfondi. 2e édit. Dalloz.
- Sidjanski D. et St. Castanos*, Droit d'auteur ou copyright, Les rapports entre les différents systèmes en vigueur. Pedone.
- Soubeyrol J.*, La Coopération technique internationale en matière de transports. Libr. Pedone.
- Suet Ph.*, L'Application pratique de la législation du travail dans les entreprises. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Tadjbakhche C.-R.*, La Question des Iles Bahrein. Libr. Pedone.
- Teneul Georges-François*, Le Financement des entreprises en France. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Toché François*, L'Examen pour le permis de conduire d'après le nouveau code de la route. Libr. Flammarion.
- Trotabas J. B.*, La Notion de laïcité dans le droit de l'Eglise catholique et de l'Etat républicain. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Trotabas L.*, Manuel de droit public et administration. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Ulysse X.*, L'Action thérapeutique devant la loi pénale. Libr. La Pensée universitaire.
- Verdot R.*, La Notion d'acte d'administration en droit privé français. Libr. La Pensée universitaire.
- Zagouri A.*, Du mariage en droit hébraïque. Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.

Engeland

- Baker Charles Arnold*, Parish Administration. Methuen.
- Beattie C. N.*, The Elements of Estate Duty. Butterworth.
- Black C. L.*, The People and the Court. Macmillan.
- Brown Frank Aubrey*, Lighting Laws at a Glance. Police Review.
- Cann C. G. I. Du*, Miscarriages of Justice. Muller.
- Davis S. R.*, The Government of the Australian States. Longmans.
- Fisher Jean, Toris*, Leading Cases in a Nutshell. Sweet & M.
- Freund O. K.*, The Growth of Internationalism in English Private. International Law, Lionel Cohen, Magnes. P. Oxf. U.P.
- Gatley C.*, Libel and Slander, Sweet & M.
- Hahlo H. R. & E. Kahn*, The Union of South Africa,

- The Development of its Laws and Constitutions. Stevens & Sons.
- Hardwick M.*, Verdict of the Court. Jenkins.
- Jackson W. E.*, The Structure of Local Government in England and Wales. Longmans.
- Jennings Sir W. I.*, Principles of Local Government Law. 4th e. Univ. Lond. P.
- Junz A.*, Student Guide tot Parliament. Ed. A. Dewar, Hansard Soc.
- Kerly Sir D. M.*, Trade Marks and Trade Names. Sweet & M.
- Langmead T. P. T.*, English Constitutionel History, II. Sweet & M.
- Latin for Lawyers*, D8, vili 287. Sweet & M.
- London County Council*, Index of Statutes. L.C.C.
- Meston Lord*, Guide to the Betting and Gaming Act. 1960. Shaw & Sons.
- Palmer J.*, Government and Parliament in Britain, A Bibliography. Ed. A. Dewar. Hansard Soc.
- Sayers J. R.*, Contracts, Sweet & M.
- Sewill B.*, Treasure on Earth, A Study of Death Duties. Conservative.
- Wilson, Harold & N. A. Medawar*, Bar Questions, Sweet & M.

Oostenrijk

- Seiler Robert*, Der strafrechtliche Schutz der Heimosphäre. Graz, Köln, Böhlau, 1960.

Zwitserland

- Bovon Claude*, Les conventions suisses de double imposition en matière d'impôts sur les successions. Lausanne, Nouvelle bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1960.
- Dagon Roger*, Über die Rückforderung im Betreibungsrecht. Winterthur, Keller, 1960.
- Raemy Robert de*, Le contrat par abonnement. Lausanne, Nouvelle bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1960.
- Weidmann Ernst*, Kaufmännische Rechtskunde, durchges. Aufl. Zürich, Schweiz. Kaufmänn. Verein, 1960.
- Wili Alexander*, Schuld und Irrtum im schweizerischen Strafrecht. Winterthur, Keller, 1960.

Duitsland

- Blessin Georg, Hans - Georg Ehrig Hans Wilden*, Bundesentschädigungsgesetze, Bundesgesetz z. Entschädigung f. Opfer d. nationalsozialist. Verfolgung, Gesetze z. Regelung d. Wiedergutmachung, nationalsozialist. Unrechts f. Angehörige d. öffentl. Dienstes im Inland u. im Ausland u. Gesetze z. Wiedergutmachung nationalsozialist. Unrechts in d. Kriegsofferversorgung f. Berechtigte im Inland u. im Ausland nebst e. Anh. d. einschläg. Bestimmungen, Kommentar 3. verm. Aufl. neubearb. von Hans-Georg Ehrig Hans Wilden. München u. Berlin, Beck, 1960.
- Bossung Otto*, Grundfragen einer europäischen Gerichtsbarkeit in Patentsachen. Rechtsvergleichende Darstellung d. Patentverteilungs-, Nichtigkeits-, Zwangslizenzverfahrens u. d. Verfahrens in Patentverletzungssachen d. Westeuropäischen Länder u. d. Vereinigten Staaten im Hinblick auf d. vorliegenden Pläne z. Europäisierung d. Patentwesens. München, Wila Verl. f. Wirtschaftswerbung-Lampl, 1959.
- Dersch Hermann*, Leitfaden des Arbeitsrechts. Bad Godesberg, Asgard-Verl. 1960.

- Düngern Friedrich V.*, Bürokraten oder schöpferische Beamte? Göttingen, Schwartz 1960.
- Ebel Wilhelm*, Zur Geschichte der Juristenfakultät und des Rechtsstudiums an der Georgia Augusta. Festvortr. anlässl. d. Einweihung d. Collegium juridicum am 29 Mai 1960. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1960.
- Eberhart, Max*, Sachfahndung, Wiesbaden, Bundeskriminalamt, 1960, 375 S. mit Abb. Schriftenreihe d. Bundeskriminalamtes, 1960.
- Evers Hans-Ulrich*, Privatsphäre und Ämter für Verfassungsschutz. Berlin, de Gruyter 1960.
- Fechner Erich*, Peter Schneider, Verfassungswidrigkeit und Rechtsmissbrauch im Aktienrecht. Tübingen, Mohr, 1960.
- Hämmerle Hermann*, Handelsrecht, Systematisch dargestellt. Graz, Wien, Köln, Verl. Styria 1960.
- Hannak Karl*, Die Verteilung der Schäden aus gefährlicher Kraft. Grundsätze u. Schadensordnung f. d. Gefahren d. Modernen Technik. Tübingen, Mohr, 1960.
- Heydte Friedrich August Frh. von der*, Völkerrecht, Ein Lehrbuch. Köln, Berlin, Kiepenheuer & Witsch, 1960.
- Huber Ernst Rudolf*, Deutsche Verfassungsgeschichte seit 1789. Stuttgart, Kohlhammer, 1960.
- Hug Walther*, Die Sozialgesetzgebung in den Bundesstaaten und in den überstaatlichen europäischen Gemeinschaften, Vortrag im Inst. f. Sozialpolitik u. Arbeitsrecht e. V. am 19 Februar 1960 in München Institut f. Sozialpolitik u. Arbeitsrecht e. V. 1960.
- Imboden Max*, Schweizerische Verwaltungsrechtsprechung. Die Rechtsgrundsätze d. Verwaltungspraxis, erl. an Entscheiden d. Verwaltungsbehörden u. Gerichte. Basel u. Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn, 1960.
- Kaser Max*, Römisches Privatrecht. Ein Studienbuch. München u. Berlin, Beck, 1960.
- Kern Eduard*, Strafverfahrensrecht, Ein Studienbuch, durchges. u. erg. Aufl. München u. Berlin, Beck, 1960.
- Lange Gerhard*, Die Bewertung der Dienstposten in der öffentlichen Verwaltung. Starnberg, Keller 1960.
- Lange Hermann*, Empfiehlt es sich, die Haftung für schuldhaft verursachte Schäden zu begrenzen? Kann für den Umfang des Schadenersatzpflicht auf die Schwere des Verschuldens und die Tragweite der verletzten Norm abgestellt werden? Gutachten, Tübingen, Mohr, 1960.
- Larenz Karl*, Methodenlehre der Rechtswissenschaft. Berlin, Göttingen, Heidelberg, Springer, 1960.
- Lent Friedrich*, Zwangsvollstreckungs- und Konkursrecht. Ein Studienbuch, durchges. Aufl. München u. Berlin, Beck, 1960.
- Magen Rolf-Peter*, Staatsrecht. Grundriss, Berlin, Komba-Wirtschaftsdienst 1960.
- Marakov Aleksandr Nikolaevič*, Quellen des internationalen Privatrechts, Recueil de textes concernant le droit international privé. 2. Aufl. Berlin, de Gruyter, Tübingen, Mohr, 1960.
- Maurach Reinhart*, Die kriminalpolitischen Aufgaben der Strafrechtsreform. Gutachten f. d. 43. Dt. Juristentag, Tübingen, Mohr, 1960.
- Meitz Waldemar*, Allgemeines Polizeirecht in Theorie und polizeilicher Praxis. Lübeck, Verl. f. polizeil. Fachschrifttum, 1960.
- Pfennig Gerhard*, Der Begriff des öffentlichen Dienstes und seiner Angehörigen. Berlin, Duncker & Humblot, 1960.

Piller Richard, u. Georg Hermann, Justizverwaltungsvorschriften, Textsammlung mit Anm. Verweisungen u. Sachreg. Begr. von Richard Piller u. Georg Hermann. Weiterbearb. Georg Hermann, München, Berlin, Beck, 1960.

Ridder Helmut, Zur verfassungsrechtlichen Stellung der Gewerkschaften im Sozialstaat nach dem Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Rechtsgutachten z. Frage d. Verfassungsmässigkeit d. Urteils d. Bundesarbeitsgerichts vom 31 Oktober 1958. Stuttgart, G. Fischer 1960.

Schlegelberger Frans, Das Recht der Gegenwart, Ein Führer durch, d. in Deutschland geltende Recht, Unter Mitw. von Hartwig Schlegelberger u. Fritz Gürtner, 4. Ausg. Berlin, u. Frankfurt a. M. Vahlen, 1960.

Schnitzerling Manfred, Die Adoption, Ein Grundriss über d. Annahme an Kindes Staat aus jurist. u. fürsorgerischer Sicht. Luchterhand, 1960.

Weigelt Werner, Verkehrsunfallflucht und unterlassene Hilfeleistung. E. Schmidt, 1960, Berlin.

Werner Fritz, Empfiehlt es sich, den allgemeinen Teil des Verwaltungsrechts zu kodifizieren? Gutachten f. d. 43. Dt. Juristentag, Tübingen, Mohr, 1960.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 oktober - 31 oktober 1960)

I. Staats- en Administratief Recht.

Ministeries. — Inrichting. — Benoëmingen. — Kaders. — Personeel.

1. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 28 juni 1960 (S. 6 oktober 1960 - 7662) vult het K.B. aan van 24 december 1959 betreffende de benoëming in hoedanigheid van aanvullingsambtenaren van het bestuur in Afrika in dienst op 31 december 1958, zoals het bij K.B. van 29 februari 1960 werd gewijzigd.

2. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Bij K.B. van 2 september 1960 (S. 6 oktober 1960 - 7663) worden: 1) sommige voorlopige maatregelen betreffende de uitbetaling der bezoldigingen van de beroepsmagistraten van de ambtenaren van het bestuur in Afrika, van de kaders van het onderwys, van de rechterlijke orden en van de gerechtelijke politie der parketten, van de officieren en onderofficieren van de weermacht en van de aanvullingsambtenaren in dienst op 30 juni 1960 vastgesteld; 2) een compenserende vergoeding aan deze ambtenaren toegekend.

3. *Ministerie van Arbeid.* — Bij K.B. van 22 september 1960 (S. 6 oktober 1960 - 7664) wordt het K.B. van 5 januari 1957 waarbij de benaming, de bevoegdheid en de samenstelling der paritaire comité's opgericht in uitvoering van het wetsbesluit van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comité's bepaald worden, gewijzigd.

4. *Ministerie van Arbeid en Sociale voorzorg.* — Bij M.B. van 15 september 1960 (S. 12 oktober 1960 - 8009) wordt een commissie voor juridische studiën opgericht.

5. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 31 augustus 1960 (S. 13 oktober 1960 - 8051) wijzigd wat het bestuur der posterijen betreft het K.B. van 23 april 1959 houdende coördinatie van de besluiten be-

treffende het organiek kader van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen.

6. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 22 september 1960 (S. 13 oktober 1960 - 8067) wijzigd dit van 25 januari 1960 tot vaststelling van het statuut der hoger overheidspersonen van Ruanda-Urundi.

7. *Ministerie van Sociale Voorzorg.* — Het K.B. van 18 augustus 1960 (S. 14 oktober 1960 - 8114) stelt het organiek kader van het personeel van het rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit vast.

8. *Diensten van de Eerste-Minister.* — Het K.B. van 7 oktober 1960 (S. 15 oktober 1960 - 8143) stelt het statuut vast van het Ministerieel comité van economische coördinatie en de bevoegdheden van de minister vast.

9. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 20 september 1960 (S. 15 oktober 1960 - 8156) stelt sommige uitvoeringsmaatregelen van het K.B. van 28 juni 1960, houdende statuut van de ambtenaren van het bestuur in Afrika van de kaders van het onderwijs, van de rechterlijke orde en van de gerechtelijke politie der parketten en van de aanvullingsambtenaren in dienst op 30 juni 1960 vast.

10. *Buitenlandse zaken. - Consulaire rechten.* — Het K.B. van 25 augustus 1960 (S. 20 oktober 1960 - 8249) wijzigd de wet van 4 juni 1956 houdende tarief der consulaire rechten en der kanselarijrechten.

11. *Ministerie van Binnenlandse zaken.* — Het K.B. van 14 oktober 1960 (S. 22 oktober 1960 - 8310) stelt het organiek kader van het hoofdbestuur vast.

12. *Ministerie van Verkeerswezen - Posterijen.* — Het K.B. van 26 oktober 1960 (S. 26 oktober 1960 - 8380) stelt het statuut vast der hulpkrachten bij het bestuur der posterijen.

13. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Bij K.B. van 12 juli 1960 (S. 28 oktober 1960 - 8489) wordt het statuut van het bestuurspersoneel in Afrika toepasselijk gemaakt op de officieren en onderofficieren der weermacht.

14. *Ministerie van Openbaar Ambt.* — Het K.B. van 18 oktober 1960 (S. 28 oktober 1960 - 8495) stelt de personeelskaders van de instituten der Belgische radio en televisie vast.

15. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 26 oktober 1960 (S. 31 oktober 1960 - 8560) wijzigd het K.B. van 10 april 1958 betreffende het technisch personeel van de laboratoria van de wetenschappelijke politie.

16. *Nationaal werk voor wezen van arbeidsslachtoffers.* — Het K.B. van 6 oktober 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7963) wijzigd dit van 5 maart 1931 tot oprichting van het nationaal werk voor wezen van arbeidsslachtoffers.

II. Landbouw.

17. *Handel in dierenvoedsel.* — Het K.B. van 30 augustus 1960 (S. 1 oktober 1960 - 7567) wijzigd het K.B. van 10 juni 1959 houdende reglementering van de handel in stoffen bestemd voor dierenvoeding.

18. *Handel in dierenvoeding.* — Het K.B. van 31 augustus 1960 (S. 1 oktober 1960 - 7578) wijzigd dit van 11 juni 1959 genomen in uitvoering van het K.B. van 10 juni 1959 houdende reglementering van de handel in stoffen bestemd voor de dierenvoeding.

19. *Zuivelprodukten.* — Het M.B. van 7 oktober 1960 (S. 25 oktober 1960 - 8344) wijzigd het M.B. van 19 augustus 1946 betreffende de verdeling van zuivelprodukten.

20. *Zuivelprodukten.* — Het M.B. van 7 oktober 1960 (S. 25 oktober 1960 - 8345) wijzigd het M.B. van 1 september 1949 houdende inrichting van een officiële controle over de hoedanigheid der boter.

III. Volksgezondheid.

21. *Vervoer van vlees.* — Het K.B. van 14 juli 1960 (S. 13 oktober 1960 - 8088) stelt maatregelen vast betreffende het vervoer langs de weg van voor menselijk verbruik geschikt vers, bereid of verduurzaamd vlees, vet en slachtafval.

22. *Invoer van vlees.* — Het K.B. van 8 april 1960 (S. 18 oktober 1960 - 8205) wijzigd het K.B. van 14 maart 1953 betreffende de invoer van vlees.

IV. Financiën.

23. *Delcrederedienst.* — Het K.B. van 9 september 1960 (S. 3 oktober 1960 - 7607) wijzigd dit van 1 september 1939 betreffende de herinrichting van de nationale delcrederedienst.

24. *Fonds der gemeenten.* — Het K.B. van 11 oktober 1960 (S. 22 oktober 1960 - 8302) regelt, voor het dienstjaar 1960 de verdeling van de tranche van het fonds der gemeenten bedoeld in art. 16, eerste lid, van de gecoördineerde wetten en besluiten betreffende de gemeentelijke en provinciale financiën.

V. Invoer en Uitvoer.

25. *Vergunningen.* — De M. Besluiten van 7 oktober 1960 (S. 13 oktober 1960 - 8049) wijzigen de M. Besluiten van 24 februari 1960, houdende schorsing van de verplichtingen tot overlegging van een vergunning bij de in- en uitvoer van bepaalde goederen.

26. *Invoer uit Nederland.* — Bij K.B. van 28 oktober 1960 (S. 31 oktober 1960 - 8559) worden de voorwaarden tot vrijstelling van invoerrechten voor goederen ingevoerd uit Nederland bepaald.

V. Onderwijs.

27. *Centrum van voortbrenging van stoffen van microbische oorsprong.* — Het K.B. van 18 augustus 1960 (S. 4 oktober 1960 - 7628) richt het nationaal centrum voor de voortbrenging en het onderzoek van stoffen van microbische oorsprong in.

28. *Rijksnormaalscholen.* — Het K.B. van 30 mei 1960 (S. 6 oktober 1960 - 7660) wijzigd dit van 8 oktober 1957 betreffende de inrichting van de studiën in de Rijksnormaalscholen.

29. *Beurzen.* — Het K.B. van 1 september 1960 (S. 6 oktober 1960 - 7661) wijzigd dit van 18 juli 1955 betreffende de toekenning van beurzen voor secundaire studiën.

30. *Zeevaartonderwijs*. — Bij K.B. van 20 september 1960 (S. 14 oktober 1960 - 8907) worden de wetten op het zeevaartonderwijs gecoördineerd.

31. *Middelbaar Onderwijs*. — Het K.B. van 30 september 1960 (S. 24 oktober 1960 - 8330) wijzigt het regentsbesluit van 30 augustus 1948 genomen in uitvoering van de wet van 14 augustus 1947, houdende wijziging van de wetten tot regeling van het hoger en middelbaar onderwijs en betrekking hebbende op de vrijstellingen.

32. *Rijkstechnisch Onderwijs*. — Bij K.B. van 21 juni 1960 (S. 19 oktober 1960 - 8237) worden instellingen voor Rijkstechnisch onderwijs opgericht.

VII. Verkeerswezen.

33. *Bevrachtingskontrakten*. — Het M.B. van 30 september 1960 (S. 15 oktober 1960 - 8151) regelt de vrachten voor elke door bemiddeling van de dienst voor regeling der binnenvaart gesloten bevrachtingskontrakten.

VIII. Economische Zaken.

34. *Oorsprongsattesten*. — Het K.B. van 12 september 1960 (S. 12 oktober 1960 - 8081) wijzigt het M.B. van 23 januari 1933 tot uitvoering van het K.B. van 30 maart 1936 houdende reglementering van de afgifte van oorsprongsattesten.

IX. Internationale of Europese Overeenkomsten.

35. *Europees verdrag inzake vervoer*. — De wet van 10 augustus 1960 (S. 7 oktober 1960 - 7678) keurt het Europees verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg en van de bijlagen ondertekend te Genève op 30 september 1957, goed.

36. *Arbeidsverdrag tussen België, Luxemburg en Nederland*. — In het staatsblad van 27 oktober 1960 (8435) verscheen de tekst van het arbeidsverdrag tussen België, Luxemburg en Nederland.

37. *Benelux Economische Unie*. — De wet van 20 juni 1960 (S. 27 oktober 1960 - 8401) keurt het verdrag goed tot instelling van de Benelux Economische Unie, van de overgangsovereenkomsten en de bijgevoegde lijsten, het uitvoeringsprotocol, het protocol van ondertekening en van de briefwisseling met betrekking tot de kwestie der Rijnvaartpremies ondertekend te 's Gravenhage op 3 februari 1958.

38. *Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen België en Turkije*. — De wet van 26 juli 1960 (S. 29 oktober 1960 - 8528) keurt de overeenkomst inzake luchtvervoer tussen België en Turkije en de bijlagen, ondertekend te Ankara op 25 oktober 1956 goed.

X. Openbare Werken - Wederopbouw.

39. *Oorlogsschade*. — Bij K.B. van 8 september 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7957) worden de ambtsgebieden van de provinciale directeurs en van de Commissie van Beroep voor Oorlogsschade van Brabant en Namen samengesmolten.

XI. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

40. *Bouwbedrijf - Arbeid*. — Bij K.B. van 30 september 1960 (S. 5 oktober 1960 - 7646) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 23 augustus

1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het bouwbedrijf tot vaststelling van de werkgeversbijdrage voor het Fonds voor bestaanszekerheid ten behoeve van de arbeiders in het bouwbedrijf.

41. *Beroepsziekten*. — Het K.B. van 14 september 1960 (S. 10 oktober 1960 - 7930) stelt het bedrag der bijdragen voor het dienstjaar 1958, te betalen door de ondernemingshoofden en de ambachtslieden, in uitvoering van de wet van 24 juni 1927 betreffende de schadeloosstelling inzake beroepszaken vast.

42. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering*. — Het K.B. van 22 september 1960 (S. 10 oktober 1960 - 7935) stelt voor de personen verbonden door een arbeids-overeenkomst ingevolge de Kongolese sociale wetgeving en die Kongo hebben moeten verlaten, van de voorwaarden van toekenning der verstrekkingen van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering bij hun verzekeringsplichtig worden ingevolge de Belgische sociale zekerheid.

43. *Drukkerij- dagbladbedrijf - Arbeid*. — Bij K.B. van 26 augustus 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7967) worden algemeen verbindend verklaard de beslissing van 27 april 1960 van het Nationaal Paritair comité voor het drukkerij-, grafisch, kunst en dagbladbedrijf, tot wijziging van de beslissingen van 26 juni 1957 en 24 september 1958, algemeen verbindend verklaard bij K. Besluiten van 27 augustus 1957 en 26 februari 1959 en tot vaststelling van de betaling van sommige gerechtvaardigde afwezigheden.

44. *Voedingsnijverheid - Arbeid*. — Bij K.B. van 26 augustus 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7973) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 19 mei 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid betreffende het collectief contract van de arbeiders tewerk gesteld in de ondernemingen waar samengesteld veevoeder wordt vervaardigd.

45. *Voedingsnijverheid - Arbeid*. — Bij K.B. van 2 september 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7982) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 27 juni 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid tot vaststelling van de minimumlonen der arbeiders en arbeidsters tewerk gesteld in de melkerijen en de boter- kaas- en melkproductenfabrieken.

46. *Handel in brandstoffen - Arbeid*. — Het K.B. van 22 september 1960 (S. 11 oktober 1960 - 7984) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 30 juni 1960 van het Nationaal Paritair comité voor de handel in brandstoffen van Antwerpen tot wijziging van de beslissing van 16 maart 1956 betreffende de vaststelling van de arbeidsvoorwaarden en minimumlonen in de steenkoolhandel van de provincie Antwerpen, alsmede de koppeling van de minimumlonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijsen van het Rijk, algemeen verbindend verklaard bij het K.B. van 13 september 1956.

47. *Bouwbedrijf - Arbeid*. — Bij K.B. 30 september 1960 (S. 12 oktober 1960 - 8022) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing getroffen in uitvoering van de wet van 14 juni 1921 tot invoering van de achturendag en van de achtenveertigurenweek, waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de beslissing van 18 mei 1960 van het Nationaal Paritair comité voor het Bouwbedrijf, betreffende de arbeidsvoorwaarden, behoudens de artikelen 41, 44 en 45 van hoofdstuk III betreffende de arbeidsduur.

48. *Kant- en borduurwerk - Arbeid.* — Bij K. B. van 22 september 1960 (S. 14 oktober 1960 - 8122) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 5 juli 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het kledings- en confectiebedrijf, betreffende de leerjongens en leermeisjes die door een leerovereenkomst verbonden zijn en tewerk gesteld worden in de ondernemingen welke onder dit comité vallen.

50. *Steenbakkerijen.* — Bij K.B. van 22 september 1960 (S. 15 oktober 1960 - 8163) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 26 april 1960 van het Gewestelijk Paritair comité voor de steenbakkerij der Rupelstreek, tot vaststelling van de arbeidsvoorwaarden.

51. *Gewaarborgd weekloon.* — Het K.B. van 25 oktober 1960 (S. 20 oktober 1960 - 8506) stelt de uitvoeringsmodaliteiten van artikel 9 der wet van 20 juli 1960 tot uitvoering van het gewaarborgd weekloon vast.

52. *Banketbakkerijen - Arbeid.* — Bij K.B. van 14 september 1960 (S. 21 oktober 1960 - 8289) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 30 juni 1960 van het Nationaal Paritair comité voor de handel in voedingswaren houdend wijziging van de beslissing van 19 november 1959 van hetzelfde comité tot vaststelling van de beroepsindeling en de lonen der arbeiders in de banketbakkerij, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 26 februari 1960.

53. *Bont- en kleinvee - Arbeid.* — Bij K.B. van 22 september 1960 (S. 21 oktober 1960 - 8290) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 6 juli 1960 van het Nationaal Paritair comité voor het bont en kleinvee tot vaststelling van de minimumuren en minimumstuklonen in de nijverheid voor het bereiden en verven van konijnenvellen en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk.

54. *Garage-bedrijf - Arbeid.* — Bij K.B. van 12 oktober 1960 (S. 25 oktober 1960 - 8353) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing 12 juli 1960 van het Nationaal Paritair comité voor het garagebedrijf tot vaststelling der bezoldigingsvoorwaarden van de werklieden die 's zondags in de ondernemingen werken welke autovoertuigen depanneren.

55. *Kinderbijslag voor niet loonarbeiders.* — Het K.B. van 25 oktober 1960 (S. 29 oktober 1960 - 8535) wijzigd de wet van 10 juni 1937 tot uitbreiding van de kinderbijslagen tot de werkgevers en de niet loonarbeiders.

56. *Kinderbijslag voor loonarbeiders.* — Het K.B. van 25 oktober 1960 (S. 25 oktober 1960 - 8536) wijzigd de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslagen voor loonarbeiders.

XII. Fiscaal Recht.

57. *Invoerrechten.* — Het M.B. van 20 oktober 1960 (S. 29 oktober 1960 - 8532) stelt een bijzonder recht in bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

H. Boonen.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960 - n° 43 :

H. Winkel, Een pleidooi tot herziening van de regeling van het strafrechtelijk bedrog. — W.J.M. Van Eysinga, Professor Samkaldens intreerede. — G.W. van Vierssen, Trip. — G.E. Langemeijer, Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. — A. De Haas, Een vennootschap onder firma met één vennoot. — Installatie Raad voor Journalistiek. — H.F. W. Luiking, De titulatuur bij het wetenschappelijk onderwijs.

Advocatenblad, jrg. 1960 - n° 9 :

I. Samkalden, Het recht van de Europese Gemeenschappen en zijn betekenis voor de balie. — C.H.F. Polak, Het recht der Europese Economische Gemeenschap. — I.J.H.M. Nijgh, Non bis in idem in de disciplinaire procedure. — H.D. Van Werkum, Het XIVe I.F.A.-congres te Bazel.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1960 - n° 4655 :

J. Klein, Enige opmerkingen over de bescherming van derden in het nieuwe huwelijksgoederenrecht. — Ch.P.A. Geppaart, Normaal vermogensbeheer en bedrijfsuitoefening in de inkomstenbelasting.

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - n° 4299 :

M. Vinchent, L'intérêt de l'enfant dans l'attribution de sa garde. — J. Wolf, L'affaire Lawless devant la Cour européenne des droits de l'homme.

Recueil Général, jrg. 1960 - n° 20289 à 20291 :

Loi du 12 juillet 1960, modifiant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe et le Code des droits de timbre en ce qui concerne les actes judiciaires. — Arrêté royal du 25 octobre 1960. — M. Dubru, L'égalité civile des époux dans le mariage. — J. Dillemans, De erfrechtelijke reserve.

Recueil Dalloz, jrg. 1960 - n° 41 :

L. Hamon, Les domaines de la loi et du règlement à la recherche d'une frontière.

Revue du Droit Public et de la Science Politique, jrg. 1960 - n° 5 :

J. Theis, Le Statut communal marocain. — S. Rozmaryn, Observations sur le Règlement de la Diète de la République populaire de Pologne. — L. Hamon et J. Cotteret, Vie et droit parlementaires. — S. Dreyfus, Analyses des textes législatifs et réglementaires.